

AKKA/LAA

Ziņas

Nr.30, 2009.gada septembris

Svarīgākie AKKA/LAA sasniegumi 2008.gadā un attīstības perspektīvas

Arī 2008.gadā AKKA/LAA bijusi efektīvākā autoru biedrība Baltijas valstīs. Autoru mantisko tiesību administrēšanas faktiskajiem izdevumiem tā izlietojusi 16,8% no iekasētajām autoratlīdzībām un citiem finanšu ieņēmumiem (Igaunijas EAU – 18,6%, Lietuvas LATGA-A – 21,4%).

Pagājušais 2008.gads autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai AKKA/LAA bija trīspadsmitais darbības gads, kopā ar AKKA gadiem — piecpadsmitais darbības gads un ceturtais gads biedrības statusā. Šajā, 2008.gadā kopējie ieņēmumi sasniedza 4,34 miljonus latu, kas bija par 4 % vairāk nekā 2007.gadā, un papildus savāktajai atlīdzībai tiesību īpašnieki saņēma arī procentus no banku tekošo kontu atlikumiem un depozītiem.

92,8 % no atlīdzības kopējā apjoma veidoja autoratlīdzība autoriem, bet 7,2% no AKKA/LAA savāktās atlīdzības saņēma blakustiesību īpašnieki. Lielākā autoratlīdzību summa iekasēta par muzikālo darbu, kā arī literāro un dramatisko darbu lietojumu. Saskaņā ar Autortiesību likumu kopš 2004.gada 1.maija mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma veikšanai nepieciešama Kultūras ministrijas izsniegta atļauja. Kultūras ministrija ir

izvērtējusi AKKA/LAA, kas pārstāv visu žanru mākslas un literatūras darbu autorus, darbību un izsniegusi

visas nepieciešamās atļaujas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma veikšanai. Autoru mantiskās tiesības attiecībā uz izmantojumu publiskā izpildījumā izklaides vietās, kafejnīcās, veikalos u.c. tamlīdzīgās vietās tiek administrētas tikai kolektīvi un to Latvijas teritorijā veic viena autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija — AKKA/LAA.

Par muzikālo darbu izmantojumu publiskā izpildījumā 2008.gadā iekasēti 1,49 miljoni latu jeb par 14% vairāk nekā 2007.gadā. Muzikālo darbu nodaļa 2008.gadā licencēja 7078 objektus, kas ir par 198 objektiem vairāk nekā 2007.gadā. Publiskā izpildījuma licencēšanas process nav iekļaujams viena gada robežās. Tiek praktizēta licenču izsniegšana ar darbības termiņu, kas ilgāks par vienu kalendāro gadu, tāpēc 22% objektu licences bija izsniegtas jau iepriekšējos gados. Licences darbu izmantojumam → turpinājums 2.lpp.

Autortiesību samits un CISAC Ģenerālā asambleja Vašingtonā

Šā gada 9.un 10.jūnijā Vašingtonā notika otrais Pasaules autortiesību samits, kurā piedalījās ne vien autoru organizāciju, bet arī radošo industriju pārstāvji. Tikšanās laikā īpaša uzmanība tika pievērsta digitālajai videi; skatītas jaunas radošo industriju vīzijas, uzsverot, ka radošās industrijas ir globālās ekonomikas izaugsmes veicinātājas; autortiesību harmonizācijas un aizsardzības klimats pasaulē; GoogleBooks un autoru sadarbības iespējas; multiteritoriālā licencēšana Eiropā; autortiesību samērošana ar biznesa vidi.

CISAC ģenerālsēkretārs Ēriks Batists un CISAC prezidents — komponists Robins Gībs pasaules autortiesību samītā Vašingtonā

2009.gada 11.jūnijā turpat Vašingtonā notika CISAC jeb Starptautiskās Autoru un komponistu biedrību konfederācijas Ģenerālā asambleja. Šajā kopsapulcē piedalījās pārstāvji no konfederācijas 222 dalīborganizācijām. AKKA/LAA saskaņā ar CISAC statūtu normām pārstāvēja trīs balsstiesīgas delegātes: tās prezidente Māra Zālīte, kā arī izpilddirektore Inese Paklone un izpilddirektors → turpinājums 6.lpp.

= publiskā izpildījumā ir saņēmuši praktiski visi darbu izmantotāji tādās stacionāro lietotāju grupās kā sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, mūzikas klubi, spēļu zāles, naktsklubi. 2008.gadā turpināja samazināties licencēto sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu skaits, 2008.gadā licencēts par 177 objektiem mazāk. Atsevišķi uzņēmumi

klubos, tāpat palielinājies licenču skaits mūzikas atskaņošanai pakalpojumu sniegšanas uzņēmumos. 2008.gads iezīmīgs kā intensīvākais Latvijas koncertdzīves vēsturē. Lielais ārvalstu izpildītājmākslinieku koncertu skaits un attiecīgi arī salīdzinoši augstās biļešu cenas būtiski palielināja iekasēto autoratlīdzību par

2008.gadā savāktā atlīdzība

Tiesību veids	Summa (latos)	%
I. Atlīdzība autoriem kopā	3 791 305	92.8
tai skaitā:		
1. Muzikālo darbu tiesības,	2 417 336	59.1
tai skaitā publiskais izpildījums	1 496 490	36.6
2. Darbu mehāniskā ieraksta reproducēšanas tiesības (AKKA/LAA-NCB)	98 777	2.4
3. Dramatisko darbu tiesības	374 466	9.2
4. Literāro darbu tiesības	62 497	1.5
5. Vizuālo darbu tiesības	42 370	1.0
6. Audiovizuālo darbu tiesības	96 849	2.4
7. Atlīdzība no tukšajiem audionesējiem	115 853	2.9
8. Atlīdzība no tukšajiem audiovizuālajiem nesējiem	45 457	1.1
9. Publiskā patapinājuma atlīdzība	432 301	10.6
10. Autoratlīdzība no ārvalstu organizācijām	95 197	2.3
11. Mērķa rezerves no kabeļtelevīzijām	10 202	0.3
II. Citu tiesību īpašnieku atlīdzība kopā	295 920	7.2
tai skaitā		
1. Blakustiesību organizācijām Latvijā	268 207	6.5
2. Blakustiesību organizācijām ārvalstīs (AGICOA, ZDF, EBU u.c.)	27 713	0.7
Atlīdzība kopā:	4 087 225	100
Ieņēmumi no banku uzkrātajiem % un depozītiem	255 621	
Kopējie ieņēmumi:	4 342 846	

2008.gadā AKKA/LAA izmaksājusi (ieskaitot ienākuma nodokli)

Tiesību īpašnieki	Summa (latos)
1. Atlīdzība Latvijas mūzikas, literāro, dramatisko, vizuālo, audiovizuālo un horeogrāfisko darbu autoriem un mūzikas izdevējiem	1 815 651
2. Atlīdzība ārvalstu autortiesību organizācijām	958 081
3. Atlīdzība ārvalstu blakustiesību īpašniekiem	31 692
4. Atlīdzība mūzikas izpildītājiem un producentiem Latvijā	221 328
5. Atlīdzība filmu producentiem Latvijā	59 825
6. Atlīdzība izpildītājiem – aktieriem Latvijā	59 824
Kopā:	3 146 401

licences neatjaunoja un no mūzikas atskaņošanas atteicās, jo palielinājās kopējais maksājums par mūzikas izmantojumu: līdzšinējam maksājumam autoriem pievienojās arī maksājums blakustiesību īpašniekiem. Samazinājās izsniegto licenču skaits sezonas kafejnīcām — pašvaldības, pastiprinot vasaras kafejnīcu darbības uzraudzību, ierobežoja atļauju skaitu mūzikas atskaņošanai sezonas kafejnīcās. Pasliktinoties kopējai ekonomiskajai situācijai valstī, 2008.gadā, īpaši otrajā pusgadā, 299 sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi atteicās no mūzikas atskaņošanas un pārtrauca vai nepagarināja licences, attiecīgi no sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem iekasētā autoratlīdzība 2008.gadā samazinājās par 28,7 tūkstošiem latu, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Pieaudzis izsniegto licenču skaits mūzikas publiskam izpildījumam sporta centros un

darbu izmantojumu koncertos — 2008.gadā iekasēts 102 tūkstoši latu vairāk nekā 2007.gadā. 2008.gadā AKKA/LAA saņēma Konkurences padomes lēmumu, kurā konstatēti pārkāpumi AKKA/LAA darbībā, piemērojot autoratlīdzības tarifus par mūzikas publisku atskaņošanu veikalos, frizētavās, solārijos un citās līdzīgās iestādēs. Lietu Konkurences padome ierosināja, pamatojoties uz Latvijas Tirdzniecības asociācijas iesniegumu. AKKA/LAA Konkurences padomes lēmumu pārsūdzējusi Administratīvajā apgabaltiesā. 2008.gadā AKKA/LAA no raidorganizācijām kopumā iekasējusi 1 101 722 latus. Salīdzinot ar 2007.gadu, aizvadītajā gadā iekasēts par 150 391 Ls jeb 12% mazāk. Galvenokārt tas ir saistīts ar to, ka 2008.gadā VB SIA Latvijas Radio izveidojās smaga finansiāla situācija, kā arī ievērojami tika samazināts VB SIA Latvijas Radio 2009.gada

finansējums no valsts budžeta. Ar raidorganizācijām uzsāko tiesvedības procesu rezultātā 2008.gadā privātās televīzijas AKKA/LAA samaksāja 317 896 Ls, kas ir par 35% mazāk nekā 2007.gadā. Privātās radio raidorganizācijas 2008.gadā samaksājušas 193 703 Ls jeb par 15% vairāk nekā 2007.gadā. VB SIA Latvijas Televīzija 2008.gadā samaksāja par 19 000 Ls vairāk — kā daļēju zaudējumu atlīdzību muzikālo darbu autoriem par muzikālo darbu raidīšanu ēterā bez licences 2007.gadā.

2008.gada 18.decembrī AKKA/LAA noslēdza izlīgumu ar SIA Pirmais Baltijas Kanāls. Izlīguma ietvaros puses vienojās par izlīguma summu par prasības periodu no 2004.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 31.decembrim, par zaudējumu atlīdzības samaksas grafiku par muzikālo darbu raidīšanu bez licences 2007.gadā un 2008.gadā televīzijas kanālos *Pirmais Baltijas Kanāls*, *Pirmais Baltijas Muzikālais Kanāls* un *REN TV Baltijas versija*, kā arī ar katru no šiem TV kanāliem no 2009.gada 1.janvāra tika noslēgti licences līgumi ar darbības termiņu līdz 2014.gada 31.decembrim.

Vislielākais iekasētās autoratlīdzības pieaugums (vairāk nekā 11 reizi) bija par muzikālu darbu izmantošanu internetā, kopumā 2008.gadā tika iekasēti 45 545 Ls. Attiecībā uz literāro un dramatisko darbu lietojumu, salīdzinot no izdevniecībām un preses izdevējiem savāktās atlīdzības dinamiku, vērojams kopējās summas pieaugums par 18% jeb no 28 182 latiem 2007.gadā līdz 34 535 latiem 2008.gadā. Pieauga arī izdevniecībām un preses izdevējiem izsniegto licenču skaits (no 154 licencēm 2007.gadā uz 159 licencēm 2008.gadā). Tomēr gada beigās bija vērojams, ka dažas izdevniecības sāk kavēt maksājumus, to pamatojot ar nesaņemto samaksu no grāmatniecām, kā arī iedzīvotāju samazinājušos pirktspēju, kā rezultātā pieauga neizpildīto grāmatu krājums izdevēju noliktavās.

2008.gadā turpinājās kāpums no teātriem iekasētās autoratlīdzības apjomā — ja 2007.gadā kā autoratlīdzība tika saņemti 298 042 Ls, tad 2008.gadā — 327 976 Ls, par 10% vairāk. Tomēr pieauguma kāpuma temps samazinājās, jo teātros vairs netika paaugstinātas biļešu cenas. Sakarā ar skatītāju skaita samazināšanos vairākus iestudējumus svitroja no repertuāra samērā neilgi pēc to pirmizrādes. Gada beigās bija vērojams, ka arī profesionālie teātri sāka kavēt maksājumu termiņus. Nedaudz samazinājies teātriem izsniegto licenču skaits — no 163 licencēm 2007.gadā uz 141 licenci 2008.gadā.

Vizuālo mākslu darbu autoriem 2008.gadā kopā iekasēti 42 370 Ls jeb par 51% vairāk nekā 2007.gadā. Proporcioniāli visvairāk — 49% jeb 20 579 Ls liela atlīdzība tika iekasēta un sadalīta par mākslas darbu tālākpārdošanu. Tas bija iespējams sakarā ar oficiālā mākslas tirgus aktivizēšanos 2008.gadā. AKKA/LAA administrē autoru darbu publiskā izpildījuma u.c. tiesības, bet darbu reproducēšanu mehāniskajā ierakstā administrē AKKA/LAA un visam Ziemeļvalstu un Baltijas reģionam kopīgās organizācijas NCB (Nordic Copyright Bureau) nodaļa AKKA/LAA-NCB. Šī nodaļa 2008. gadā autoriem savākusi atlīdzību (kopā ar līgum-sodiem) 98 777 latus, kas ir par 21 % vairāk nekā 2007.gadā. Aptuveni 2/3 no savāktās autoratlīdzības veido ieņēmumi no Latvijā tirāžētajiem CD, DVD un citiem skaņu nesējiem, bet 1/3 veido ieņēmumi par autoru darbu izmantošanu mobilo telefonu

Mikrofona Ieraksti un SIA Platforma Rekords. Paredzams, ka ieņēmumi no šāda veida pakalpojuma pieaugs arī turpmāk uz CD tirāžu rēķina, kas pēdējā laikā krasi samazinās.

Jau vairāk nekā piecus gadus AKKA/LAA veic atlīdzības iekasēšanu autoriem, izpildītājiem, fonogrammu un filmu producentiem par tukšajiem materiālajiem nesējiem un reproducēšanai izmantotajām iekārtām, ja tās paredzētas izmantot personīgām vajadzībām. Šo atlīdzības veidu maksā audiokasešu, videokasešu, lāzeru disku, kompaktdisku, minidisku un ierakstīšanai paredzēto iekārtu importētāji. 2008.gadā iekasēta nesēju atlīdzība 424 298 Ls, tās apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu krities aptuveni par 25%. Iekasētās nesēju atlīdzības kritumu iespaidojusi inflācijas negatīvā ietekme uz iedzīvotāju pirktspēju, importēto preču daudzuma samazi-

Atskaite par Kultūras un izglītības (KI) fonda līdzekļu apgrozījumu 2008.gadā (latos)

Apstiprināts AKKA/LAA padomes sēdē 26.02.2009

Atlikums uz 31.12.2007.	21 937.61
Palielinājums	73 036.39
tai skaitā,	
1. Procenti par KI fonda depozītu	1 610
2. Atskaitījumi saskaņā ar līgumiem no ārvalstu organizāciju atlīdzības sadales	71 426.39
Samazinājums	74 520.85
tai skaitā,	
1. Finanšu informācijas izsūtīšana autoriem	1 023.21
2. Informatīvo materiālu veidošana, publicēšana, izsūtīšana un darbu prezentēšana "Autoru dienās" ...	3 469.62
3. Pasākuma "Autoru nakts" izmaksas	24 159.56
4. Izdevumi "Autortiesību bezgalības balvas 2008" pasākuma norisei un atspoguļojumam LTV	27 469.18
5. Biļetena "AKKA/LAA Ziņas" izdošanas un izsūtīšanas izdevumi (2 numuri)	9 483.04
6. Atlīdzība KI fonda projektu realizētājiem	5 927.61
7. Autoru Akadēmija (1 cikls)	963.10
8. Interneta portāla uzturēšanas un mājas lapas izveides izdevumi	639.50
9. Autortiesību muzeja uzturēšanas izdevumi	758.28
10. Atbalsts Latvijas Komponistu savienības projektiem	627.75
Atlikums uz 31.12.2008	20 453.15

zvanu toņos un muzikālu darbu piegādi internetā tiešsaistes (on-line) režīmā digitālo fonogrammu veidā. 2008. gadā, salīdzinot ar 2007.gadu, ir pieaugusi autoratlīdzība par autoru darbu tirāžēšanu CD, DVD un citos skaņu nesējos, bet samazinājies atlīdzība par autoru darbu izmantošanu mobilo telefonu zvanu toņos. Kritums šajā jomā ir vērojams arī visās pārējās Baltijas valstīs, kā arī Somijā, Norvēģijā, Islandē. 2008.gadā tirgu pameta arī vairāki satura nodrošinātāji, kuri piedāvāja mobilo telefonu zvanu melodijas. 2008.gadā tika noslēgti vēl papildus 4 licences līgumi par muzikālu darbu piegādi internetā tiešsaistes režīmā digitālo fonogrammu veidā. 2005.gadā tika noslēgts pirmais šāda veida licences līgums, bet līdz 2008.31.12. AKKA/LAA-NCB nodaļa jau bija noslēgusi 13 šāda veida līgumus. Lielākie autoratlīdzības maksātāji šajā jomā ir SIA

nāšanās, kā arī tas, ka, attīstoties datu nesēju tehnoloģijām, nākušas klāt jaunas ierīces, ar kurām var veikt autoru darbu kopēšanu personiskajām vajadzībām, līdz ar to dažu lietošana likumsakarīgi izbeidzas. Loģisks turpinājums būtu veikt izmaiņas Ministru kabineta noteikumos, kur tiktu definēti jaunie nesēji un noteikts maksājams atlīdzības lielums. Kultūras ministrijas veidotā darba grupa, kurā ietilpst autoru un blakustiesību īpašnieku organizāciju, importētāju un ministriju pārstāvji, novēloti sāka izstrādāt iespējamus jauno noteikumu variantus, nespējot vienoties ne par vienu variantu, tāpēc tās darbības termiņš tika pagarināts par vienu gadu. Noteikumi netika papildināti ar jauniem nosacījumiem, tādējādi radot zaudējumu tiesību īpašniekiem. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.321 iekasēto 2008.gada atlīdzību, atskaitot administrēšanas faktiskos izdevu-

mus, AKKA/LAA 2009.gada 27.februārī sadalījusi tiesību īpašnieku grupām un izmaksājusi Latvijas Izpildītāju un producentu apvienībai, Latvijas Kinoproducentu asociācijai un Latvijas Profesionālo aktieru apvienībai.

Tikai 2008.gada 11.augustā AKKA/LAA sadalei un izmaksai autoriem, izpildītājiem, fonogrammu producentiem un filmu producentiem no Kultūras ministrijas saņēma finansējumu 437 286 Ls par publisko patapinājumu 2007.gadā.

16 Latvijas bibliotēkās un bibliotēku filiālēs tika veikts pētījums par autoru darbu izmantojumu 2007.gadā, un 2008.gada decembrī AKKA/LAA varēja veikt no valsts budžeta saņemtās atlīdzības sadali un izmaksu tiesību īpašniekiem. No šīs summas blakustiesību īpašniekiem (LaiPA, LKA, LaPAA) tika izmaksāti 4037 Ls.

Kopā publiskā patapinājuma atlīdzībā 1525 autoriem tika izmaksāti 370771 Ls. Salīdzinājumā ar sadali par 2006.gadu atlīdzību saņēmušo autoru skaits ir pieaudzis par 99 autoriem.

Ar 2008.gadu AKKA/LAA uzsāka publiskā patapinājuma administrēšanu privātajās bibliotēkās.

Savācamā autoratlīdzība tika aprēķināta un ietverta licencēs un līgumos autoru darbu izmantotājiem, balstoties uz biedrības AKKA/LAA padomes apstiprinātajiem tarifiem, kas saskaņā ar starptautisko tarifu harmonizāciju noteikti, balstoties uz autoru darbu izmantojuma apjomu, kā arī ņemot vērā izmantojuma veidu un darba žanru. Balstoties uz apstiprinātajiem noteikumiem, iekasētā atlīdzība tiek sadalīta, izmantojot autoru darbu izmantotāju iesniegtās koncertprogrammas un izmantoto darbu atskaites.

2008.gadā AKKA/LAA visiem tiesību īpašniekiem izmaksājusi par 15,4 % lielāku atlīdzību nekā 2007.gadā. Atbilstoši savāktajai atlīdzībai, kas parādās bilances aktīva pusē kā naudas līdzekļi bankā un kasē, bilances pasīva pusē atspoguļojas uz 31.12.2008. vēl sadalāmā, kā arī sadalītā un vēl neizmaksātā atlīdzība tiesību īpašniekiem.

Saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem ar lielākajiem autoru darbu izmantotājiem (radio, TV, kabeļTV, koncertorganizācijas u.c.) izmantotāji norēķinās noteiktos laika periodos gada laikā, iesniedzot programmas par autoru darbu izmantojumu līdz nākamā gada martam. Pēc tam notiek programmu apstrāde, atlīdzības sadale autoriem un atlīdzības izmaksa. Latvijas autori savu atlīdzību var reāli saņemt sekojošā gada augustā — septembrī. Ārvalstu autoriem atlīdzības sadale notiek vienu reizi gadā, apkopojot © turpinājums 4.lpp.

visas saņemtās programmas par iepriekšējo gadu, tāpēc ārvalstu organizācijām atbildības izmaksa var notikt ne ātrāk kā gadu pēc tās samaksas. Jāatzīmē, ka autoratdizības sadali un izmaksu aizkavē nekvalitatīvi sagatavotas izmantoto darbu programmas. Tā periodiski veidojas uz noteiktu laiku autoriem vēl nesadalītā atbildība.

Autoratdizības sadalē ārvalstu autoriem AKKA/LAA izmanto Skandināvijas un Baltijas valstu autortiesību organizāciju kopīgo datu bāzi NORD-DOC. Datu bāze, uz ko balstās ārvalstu autoratdizības sadale, ir nesalīdzināmi plašāka un sarežģītāka par Latvijas autoru datu bāzi. Uz 31.12.2008. AKKA/LAA pārstāvēja 3865 Latvijas autorus un vairāk nekā 3 miljonus autoru no 99 ārvalstu autortiesību organizācijām. Ar AKKA/LAA toreizējās valdes lēmumu 1997.gadā tika izveidots Kultūras, izglītības un sociālais fonds. Ar 2003.gada 5.februāra AKKA/LAA vienīgā dalībnieka kopsapulces lēmumu fonds pārdēvēts par Kultūras un izglītības (KI) fondu. KI fonda līdzekļus veido atskaitījumi no atdizības ārvalstu autoriem 10% apmērā atbilstoši līgumiem ar ārvalstu autortiesību organizācijām par savstarpējo pārstāvēniecību. Uzkrātos fonda līdzekļus izlieto saskaņā ar KI fonda noteikumiem. KI fonda līdzekļu izlietojumu 2008.gadā AKKA/LAA padome apstiprināja 2009.gada 26.februārī. Fonda līdzekļu atlikums 2008.gada 31.decembrī bija 20453 latī. Novērtējam 2008.gadu kā veiksmīgu, jo salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu par 4% pieaudzis kopējais savāktās atdizības apjoms un par 15,4% — izmaksātā atdizība. AKKA/LAA ieņēmumi pārsnieguši izdevumus par 25233 latiem, kas saskaņā ar statūtiem tiks pievienoti biedrības rezerves fondam.

AKKA/LAA 2008.gadā turpinājās ISO darba kvalitātes vadības sistēmas izstrāde un ieviešana organizācijas darbībā. Biedrības AKKA/LAA pilns 2008.gada pārskats un revidenta ziņojums iesniegts VID reģionālās iestādes Centra rajona nodaļā, LR Uzņēmumu Reģistrā un saskaņā ar Autortiesību likumu — LR Kultūras ministrijā. Saisinātā bilance publicēta laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Pārskats par AKKA/LAA savāko un autoriem sadalīto atdizību izsūtīts visām ārvalstu organizācijām, ar kurām AKKA/LAA noslēgusi līgumus, kā arī Starptautiskās autoru un komponistu biedrību konfederācijas (CISAC) sekretariātam un publicēts biļetenā "AKKA/LAA Ziņas", ko saņem AKKA/LAA pārstāvētie autori. ■

Inese Paklone,
AKKA/LAA izpilddirektore

Kopsavilkums par AKKA/LAA savāko atdizību autoriem un citiem tiesību īpašniekiem (bruto) 2008.gadā

	2008.gads	2007.gads	%
Muzikālo darbu tiesības	2 417 335.53	2 431 785.19	-0.59%
Komerčiālās radio raidorganizācijas	193 702.95	159 659.83	
Sabiedriskā radio raidorganizācija	173 105.34	223 929.01	
Komerčiālās TV raidorganizācijas	309 642.52	479 962.25	
Sabiedriskā TV raidorganizācija	114 000.00	95 000.00	
Kabeļtelevīzijas	88 849.72	158 194.06	
Mūzika internetā	41 545.16	3 677.00	
Publ. izpild. (koncerti, kafējnīcas, veikali u.c.)	1 430 096.85	1 250 392.01	
Publ.izpild.(filmu mūzika)	66 392.99	60 971.03	
Dramatisko un muzikāli dram. darbu tiesības	374 466.03	350 793.87	6.75%
Teātris	327 976.00	298 042.23	
Kabeļtelevīzijas	25 470.60	28 636.55	
Sabiedriskā radio raidorganizācija	15 720.97	16 333.45	
Sabiedriskā TV reproducēšana	1 108.12	0.00	
Sabiedriskā TV raidorganizācija	4 190.34	7 781.64	
Literāro darbu tiesības	62 496.58	58 810.11	6.27%
Sabiedriskā TV raidorganizācija	331.18	346.82	
Sabiedriskā radio raidorganizācija	10 480.64	10 888.96	
Kabeļtelevīzijas	16 980.41	19 091.03	
Horeogrāfija (Sabiedriskā TV)	169.62	301.08	
Izdevniecības	34 534.73	28 182.22	
Vizuālo darbu tiesības	42 370.01	28 057.17	51.01%
Sabiedriskā TV raidorganizācija	2 151.37	2 958.16	
Kabeļtelevīzijas	10 671.38	6 512.45	
Izdevniecības	8 588.37	7 166.73	
Vizuālo darbu izstādīšana valsts iestādēs un kultūras org.	380.19		
Tālārpārdošana	20 578.70	11 419.83	
Audiovizuālo darbu tiesības	96 848.49	30 422.29	218.35%
Reproducēšana	1 514.70	2 468.48	
Sabiedriskā TV raidorganizācija	14 408.24	12 135.97	
Komerčiālās TV raidorganizācijas	8 253.27	9 412.20	
Kabeļtelevīzijas	63 637.43	4 341.64	
Filmu noma	598.11		
Filmu demonstrēšana	8 436.74	2 064.00	
Publiskā patapinājuma atdizība	432 301.07	384 332.78	12.48%
Atdizība autoriem no ārēmēm	95 196.42	83 020.51	14.67%
Publiskais izpildījums (mūzika)	85 696.67	56 811.75	
Dramatisko darbu tiesības	6 134.74	15 867.45	
Literāro darbu tiesības	0.00	5 164.43	
Vizuālo darbu tiesības	1 882.54	5 176.88	
Audiovizuālo darbu tiesības	1 482.47	0.00	
Mērķa rezerves no kabeļtelevīzijām	10 202.37	6 512.45	56.66%
Tukšie audionesēji - mūzika	115 853.32	155 299.14	
Tukšie audiovizuālie nesēji - filmas	45 457.40	63 466.63	
AKKA/LAA - NCB mehānisko ierakstu tiesības	98 276.24	80 380.85	22.26%
AKKA/LAA NCB līgumodi	501.14	1 226.58	-59.14%
Kopā atdizība autoriem	3 791 304.60	3 674 107.57	3.19%
Atdiz. mūz.izpildit. un fonogr. produc.(LalPA)	177 063.70	230 850.39	
Atdizība filmu producentiem	45 571.90	62 533.92	
Atdizība izpildītājiem (aktieru apvienība)	45 571.78	62 533.92	
Kopā atdizība blakustiesību organizācijām	268 207.38	355 918.23	-24.64%
Citu tiesību īpašnieku daļa no kabeļtelevīzijām (AGICOA, ZDF)	27 712.89	39 374.98	-29.62%
Kopā	4 087 224.87	4 069 400.78	0.44%
Ieņēmumi no bankas uzkrātajiem procentiem un depozītiem	255 620.84	107 036.82	138.82%
Pavisam kopā	4 342 845.71	4 176 437.60	3.98%

2008. gads — kontrastu gads Muzikālo darbu nodaļā

Muzikālo darbu nodaļa 2008.gadā ir veiksmīgi realizējusi savu pamatuzdevumu — par publiskā izpildījuma tiesību licencēm iekasēti 1,49 miljoni latu, kas ir par 185 tūkstošiem latu vairāk nekā 2007.gadā, un ir arī nodaļas augstākais autoratdizības ieņēmums AKKA/LAA darbības 15 gados.

Lielākā autoratdizības daļa jeb 37% (556,4 tūkstoši latu) no kopējā nodaļas ieņēmuma iekasēta par darbu izmantojumu koncertos. Šāds autoratdizības pieaugums skaidrojams ar neierasti intensīvo koncertu piedāvājumu 2008.gadā. Lielais ārvalstu izpildītājmākslinieku koncertu skaits ar salīdzinoši augstām biļešu cenām būtiski palielināja iekasēto autoratdizību par darbu izmantojumu koncertos — 2008.gadā iekasēts par 102 tūkstošiem latu vairāk nekā 2007.gadā. Liela sabiedrības interese un attiecīgi arī labs apmeklējums saglabājās jau tradicionālajos izklaides festivālos Latvijā — *Baltic Beach Party* Liepājā un *Positivus AB* Salacgrīvā. Tomēr, neskatoties uz kopumā lielu autoratdizības ieņēmumu par darbu izmantojumu koncertos, nacionālo autoru maciņos īpašs papildinājums nebūs jūtams, jo šajos pasākumos lielākoties tika izmantoti ārvalstu autoru darbi.

2008.gadu raksturo apsākums vietējo izpildītājmākslinieku koncertu apmeklētumam, īpaši ārpus Rīgas rīkotajos koncertos. Viens no faktoriem, kas ietekmēja intereses trūkumu par pašmāju izpildītāju koncertiem, bija lielais šī gada ārvalstu

mākslinieku koncertu skaits. Otrs faktors — pašvaldību un uzņēmēju piedāvātais publisko svētku un pasākumu klāsts bez ieejas maksas — pilsētu svētki un daudzveidīgi tematiskie pasākumi neveicina klausītāju vēlmi tās pašas koncertprogrammas klausīties par maksu. Publiskajos pasākumos galvenokārt

uzstājas pašmāju izpildītājmākslinieki un tiek atskaņots nacionālais repertuārs, tāpēc esam vērīgi sekojuši programām un 2008.gadā par darbu izmantojumu vienreizējos pasākumos iekasēts par 14,8 tūkstošiem latu vairāk nekā 2007.gadā.

Nacionālo autoru repertuāru plaši izmanto kultūras un tautas namu rīkotajos koncertos. Par darbu izmantojumu kultūras namu sarīkojumos 2008.gadā iekasēti 79,3 tūkstoši latu, kas sadalīti kultūras namu iesniegtajās koncertprogrammās uzskaitīto darbu autoriem — komponistiem, literāro darbu autoriem, horeogrāfiem. 2008.gadā atsevišķās autoru darbu izmantotāju grupās

samazinājās iekasēta autoratdizība. Nozīmīgākās izmaiņas skāra sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu sektoru — restorānus, bārus, kafējnīcas. Aizvadītajos pieaugošās labklājības gados strauji izaugušais sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu skaits 2008.gadā saruka. 2008.gadā mūzikas publiskā izpildījuma licences pavisam darbojās 2462 kafējnīcās, bāros, restorānos, savukārt 2007.gadā mūzika skanēja 2639 kafējnīcās. 2008.gadā 299 sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi pārtrauca licenču līgumu darbību

Licencēto objektu sadalījums pēc lietotāju grupām (muzikālo darbu publiskais izpildījums)

Izmantotāju grupa	Licencēto objektu skaits	% no kopējā licencēto objektu skaita
Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi (restorāni, bāri, kafējnīcas u.c.)	2 462	34.8%
Veikali	2 021	28.6%
Sadzīves pakalpojumu objekti	554	7.8%
Kultūras/tautas nami	417	5.9%
Mūzikas klubi, naktsklubi	51	0.7%
Koncertorganizācijas	405	5.7%
Sporta centri, klubi	145	2.1%
Viesnīcas (viesu numuros)	88	1.2%
Filmu mūzika kinoteātros un pasākumos	56	0.8%
Pasākumi	393	5.5%
Dažādi citi	486	6.9%
Kopā:	7 078	100%

galvenokārt sakarā ar uzņēmējdarbības izbeigšanu un kafējnīcu slēgšanu. Rezultātā 2008.gadā par 28,7 tūkstošiem latu samazinājies no ēdināšanas sektora iekasētā atdizība. AKKA/LAA diemžēl nevar ietekmēt ēdināšanas uzņēmumu skaita izmaiņas, bet esam centušies ietekmēt uzņēmēju lēmumu par labu mūzikas izmantojumam kafējnīcās. Kafējnīcu īpašniekiem esam piedāvājuši elastīgu autoratdizības maksājumu grafiku, piedāvājot sadalīt autoratdizību ikmēneša maksājumos. Tāpat esam mēģinājuši ar uzņēmējiem saskaņot mūzikas izmantojuma apjomu, piedāvājot samazināt to dienu skaitu mēnesī, kurās tiks atskaņota mūzika. Šis grūtais laiks ir jāpārdzīvo. Muzikālo darbu nodaļā ik dienas saņemam uzņēmēju iesniegumus par kafējnīcu, frizētavu vai veikalu slēgšanu. Tāpēc aktīvi meklējam jaunas autoru darbu izmantotāju grupas un vietas — 2008.gadā palielinājies licencēto objektu skaits sporta un viesnīcu sektorā. Kopumā 2008.gadā Muzikālo darbu nodaļas licencēto objektu skaits bija 7078, kas ir par 198 objektiem vairāk nekā 2007.gadā.

2008.gada nogalē palielinājās kavēto autoratdizības maksājumu skaits. Praktizējam sarunas ar uzņēmējiem un saskaņojam autoratdizības maksājumu grafikus. Daudz laika veltīts objektu apsekošanai, lai savlaicīgi konstatētu tos uzņēmumus, kuri par savas darbības pārtraukšanu netika savlaicīgi informējuši AKKA/LAA. Tāpat 2008.gadam raksturīga iezīme bija jaunu uzņēmējdarbību ienākšana ēdināšanas un izklaides biznesā, kas prasīja ilgstošu autoru darbu izmantošanas noteikumu izskaidrošanu, kas faktiski bija nerezultatīvi, jo daudzi jaunatvērte objekti tika slēgti dažu mēnešu laikā pēc darbības uzsākšanas. Kopumā vērtējot 2008.gadu, var atzīt, ka Muzikālo darbu nodaļai tas bija saspringtas ekonomiskās situācijas gads un vienlaikus arī aktīvas darbošanās gads. ■

Ināra Dombrovska,
AKKA/LAA Muzikālo darbu nodaļas vadītāja

2008. gadā atlidzība par tukšajiem datu nesējiem samazinājusies par 25%

Lai autoriem, darba izpildītājiem un fonogrammas ražotājiem kompensētu audiovizuālā darba un skaņu ieraksta izmantošanu, darbu reproducēšanai personiskos nolūkos paredzēto ieraksta iekārtu (muzikālo centru, CD un DVD raktūtiņu, videomagnetofonu u.tml., tukšo (bezieraksta) audio un video materiālo nesēju (kasetes, CD un DVD diski, lāzerdiski, minidiski u.tml.), kā arī citu tādu tehnisko līdzekļu, kas nodrošina darbu reproducēšanu personiskos nolūkos, ražotāji un importētāji (preces saņēmēji) maksā nesēju atlidzību.

AKKA/LAA veic nesēja atlidzības administrēšanu saskaņā ar Autortiesību likumu un Ministru kabineta noteikumiem Nr.321 "Noteikumi par tukšo materiālo nesēju un reproducēšanai izmantojamo iekārtu atlidzības lielumam un tās iekasēšanas, atmaksāšanas, sadales un izmaksas kārtību" (spēkā no 2005. gada 14. maija), kā arī Kultūras ministrijas 2004.gada 8.jūlijā izsniegto atļauju nesēja atlidzības administrēšanai.

Saskaņā ar augstāk minētajiem noteikumiem visiem komersantiem, kas ievēd, izgatavo un izmanto profesionālajiem nolūkiem tukšos materiālos nesējus Latvijas teritorijā, ir jāreģistrējas AKKA/LAA. Visus reģistrējušos komersantus iespējams apskatīt publiski pieejamā reģistrā internetā. Pagājušajā gadā iekasētā atlidzība par tukšajiem materiālajiem nesējiem un reproducēšanai izmantojamām iekārtām bija 396 365 Ls. Salīdzinot ar 2007.gadu, 2008.gadā iekasētā atlidzība samazinājusies aptuveni par 25%. Kā vienu no iemesliem var minēt vispārējo krīzi Latvijā un pasaulē, kad ir būtiski samazinājusies Latvijas iedzīvotāju pirktspēja, kas spēcīgi ietekmē IT nozari, kas savukārt ir novedis pie tā, ka daudzi uzņēmumi pilnībā pārtraukuši ievest tukšos materiālos nesējus, bet palikuši AKKA/LAA reģistrā, gaidot labākus laikus. Samazinājusies ievestie apjomi visās preču grupās, izņemot DVD matricas,

kas aptuveni saglabājušas ievesto apjomu daudzumu.

Otrs iemesls ir tas, ka pircēji pāriet uz citiem, izdevīgākiem nesēju veidiem: zibatmiņas, DVD matricas. Tā kā par zibatmiņām vēl joprojām netiek iekasēta nesēju atlidzība, par šiem izmantotajiem tukšajiem nesējiem autori atlidzību nesāņem. DVD matricu ievēšanas apjomi saglabājušies, bet nespēj kompensēt CD matricu kritumu, kas 2008. gadā bija 24% no 2007.gada ievestajām CD matricām.

2008. gadā savāktā nesēju atlidzība kopā ar uzkrātajiem depozītu procentiem, atskaitot administrēšanas izdevumus, tika sadalīta un izmaksāta organizācijām sekojoši:

1. AKKA/LAA 149 836,43 Ls;
2. LaIPA 161 908,98 Ls;
3. Filmu producentu apvienība 42 309,61 Ls;
4. Aktieru apvienība 42 309,61 Ls.

Pateicoties dažādām aktivitātēm, esam atklājuši 46 nesēju atlidzības nemaksāšanas gadījumus un ar nesēju atlidzību saistītos pārkāpumus. Pret vienu uzņēmumu iesākts tiesvedības process. Procesā gaitā panākta vienošanās par pilnu dubultā apmēra apmaksu par iepriekš nedeklarētajiem tukšajiem materiālajiem nesējiem.

Problēmas joprojām sagādā tukšo nesēju tirdzniecība internetā. Tomēr jāatzīmē, ka daži uzņēmumi, kas tirgo nesējus internetā, ir reģistrējušies AKKA/LAA maksātāju reģistrā un sākuši nesēju atlidzības nomaksu. 2008.gadā reģistrēti 133 profesionālie lietotāji, kuri izmantoja profesionālo lietotāju iespēju saņemt atlaidi par tukšajiem materiālajiem nesējiem. Kopā atlaidē par tukšajiem materiālajiem nesējiem veidoja LVL 108 352,30. Kā rāda šī gada ekonomiskā situācija, nesēju atlidzības pieaugums arī 2009.gadā nav gaidāms. ■

Ivars Mačulis,

AKKA/LAA Nesēju atlidzības nodaļas vadītājs

© turpinājums no 1.lpp. vietniece, Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītāja Anita Sosnovska. Sapulce balsoja par piedāvātajiem papildinājumiem CISAC statūtos un apstiprināja profesionālos noteikumus dramatisko, literāro un audiovizuālo darbu, kā arī vizuālo darbu autoru biedrībām. Patlaban AKKA/LAA pilnā apjomā jāpilda profesionālie noteikumi, kas attiecas uz muzikālo darbu autoru biedrībām, taču nākamajos gados uz mūsu biedrības darbību attieksies arī šogad apstiprinātie noteikumi. Asamblejā arī tika apstiprināts, kuru biedrību darbība tiks auditēta katrā pasaules reģionā, mūsu biedrībā pārbaude netiks veikta. CISAC Ģenerālā asambleja tāpat apstiprināja ar profesionālajiem noteikumiem saistītās rezolūcijas, no kurām tās, kas attiecas uz muzikālo darbu autoru organizācijām, AKKA/LAA pilnībā jāpilda, sākot ar 2011.gada 1.jūniju. Tika apstiprināts konfederācijas 2008.gada finanšu pārskats, par pagaidu biedrēm uzņemtas 4 biedrības, biedra statusu ieguva 11 biedrības, vairākām biedrībām atjaunots pārbaudes laiks un izslēgta Taivānas biedrība. Delegāti balsoja par vairākām rezolūcijām attiecībā uz autortiesību pārkāpumiem dažādās pasaules valstīs, no tiem mums interesantākās bija trīs rezolūcijas par Polijas autortiesību likuma labojumu neatbilstību starptautiskajai likumdošanai. Nākamā Ģenerālā asambleja notiks 2010.gada 11.jūnijā Spānijā, saistot to ar Spānijas prezidentūras laiku Eiropas Savienībā.

Autortiesību reģistrācijas departamentā Vašingtonā

Izmantojot iespēju, es kopā ar Anitu Sosnovsku aizgāju uz Kongresa bibliotēku, kas dibināta 1800.gadā, pārceļot valdības sēdekli no Filadelfijas uz Vašingtonu. Apskatījām krāšņo halli un lasītāju zāli, izstādīto Gūtenberga Biblii un ASV pamatdokumentu oriģinālus, taču mūs īpaši interesēja departaments, ko neapmeklē tūristi un kāda nav Eiropas valstu bibliotēkās: autortiesību reģistrācijas departaments. © turpinājums 8.lpp.

AKKA/LAA-NCB nodaļa 2008.gadā savākusi gandrīz 100 000 Ls

Darbu reproducēšanas jomā par mehāniskajam ierakstam izsniegtajām licencēm AKKA/LAA-NCB nodaļa 2008.gadā savākusi autoriem 98 777 Ls, kas ir par 21 % vairāk nekā 2007.gadā (2007.gadā tika savākti 81 599Ls). Aptuveni 2/3 no savāktās autoratlidzības veido ieņēmumi no Latvijā tirāžētajiem CD, DVD un citiem skaņu nesējiem, bet 1/3 veido ieņēmumi par autoru darbu izmantošanu mobilo telefonu zvanu toņos un par muzikālu darbu piegādi interneta tiešsaistē (on-line) digitālo fonogrammu veidā.

2008.gadā, salīdzinot ar 2007.gadu, ir pieaugusi ievāktā autoratlidzība par autoru darbu tirāžēšanu CD, DVD un citos skaņu nesējos, bet samazinājusies atlidzība par autoru darbu izmantošanu mobilo telefonu zvanu toņos. Kritums šajā jomā ir vērojams arī visās pārējās Baltijas valstīs, kā arī Somijā, Norvēģijā, Islandē. 2008.gadā tirgu pameta arī vairāki satura nodrošinātāji, kuri piedāvāja mobilo telefonu zvanu melodijas. Šis autoru darbu izmantojuma veids ļoti strauji sāk izzust. Pirmo licences līgumu AKKA/LAA-NCB nodaļa noslēdza 2002.gadā ar SIA "Inpoc Latvija", kura līdz 2005.gadam arī tika uzskatīta par tirgus lielāko spēlētāju un kura arī bija lielākā autoratlidzības maksātāja, jo tika ieguldīti samērā lieli līdzekļi dažāda veida reklāmas kampaņās. Sākot ar 2006.gadu, "Inpoc Latvija" (vēlāk tā tika pārdēvēta par SIA "Aspiro Latvija") sāka maksāt Latvijas autoriem par viņu darbu izmantošanu par mobilo telefonu zvanu toņiem caur māsu organizāciju STIM, ko arī dara līdz šim brīdim. Arī vairāki citi satura nodrošinātāji autoriem pienākošos atlidzību par Latvijas teritoriju maksā caur citām ārvalstu māsu organizācijām. 2008.gadā tika noslēgti vēl papildus 4 licences līgumi par muzikālu darbu piegādi inter-

netā tiešsaistes režīmā digitālo fonogrammu veidā. 2005.gadā tika noslēgts pirmais šāda veida licences līgums, bet nu AKKA/LAA-NCB nodaļa jau ir noslēgusi 14 šāda veida licences līgumus. Saskaņā ar šo licences līgumu satura nodrošinātājs maksā aģentūrai autoratlidzību 8% apmērā no ienākumiem, ko satura nodrošinātājs gūst no gala lietotājiem, tomēr ne mazāk kā EUR 0,07 (jeb 0,05 Ls) par vienu reproducēto darbu. Lielākie autoratlidzības maksātāji šajā jomā ir SIA Mikrofona Ieraksti (www.doremi.lv) un SIA

Pagājušajā gadā tika izdoti vien daži albumi, un lielākās tirāžas bija Dona albumam "Lelle" un Intara Busuļa "KINO"

Platforma Rekords (www.platformamusic.lv). Paredzams, ka ieņēmumi no šāda veida pakalpojuma pieaugs arī turpmāk uz CD tirāžu rēķina, kuras pēdējā laikā krasi samazinās. Tomēr digitālās pārdošanas apjoma pieaugums nekompensē kritumu no kompaktdisku tirdzniecības. Ilgus gadus SIA Platforma Rekords tika uzskatīta par vienu no lielākajām ierakstu kompānijām un līdz ar to autoratlidzības maksātājam par autoru darbu tirāžēšanu CD un mūzikas DVD. Desmit gados SIA Platforma Rekords izdeva vairāk nekā

200 CD un mūzikas DVD, un, ja šiem diskiem nebūtu sponsoru un atbalstītāju, tad rentabli būtu ļoti, ja tikai kādi 10% no visiem izdotajiem albumiem. 2008. gadā tika izdoti vien daži albumi, un lielākās tirāžas bija Dona albumam "Lelle" un Intara Busuļa "KINO". Krīze mūzikas industrijā bija jūtama jau pirms vairākiem gadiem, kad sāka kristies kompaktdisku pārdošanas apjomi. Līdz ar to Platforma Rekords no ierakstu biznesa ir nolēmusi pamazām aiziet un transformēt savu darbību uz digitālā marketinga platformu. Kā jau iepriekš tika minēts, Platforma Rekords noslēgusi ar AKKA/LAA-NCB nodaļu licences līgumu par autoru darbu piegādāšanu internetā tiešsaistes režīmā digitālu fonogrammu veidā,

2008. gadā tirgu pameta vairāki satura nodrošinātāji, kuri piedāvāja mobilo telefonu zvanu melodijas

Kinorežisors Milošs Formans Pasaules autortiesību samitā

kā arī ar AKKA/LAA nodaļu par autoru darbu on-line streaming jeb iespēju noklausīties autoru darbus pilnā to apjomā. 2008.gadā AKKA/LAA-NCB nodaļa turpināja piedāvāt saviem klientiem licences līgumus par muzikālu darbu kopēšanu datora cietajā diskā fona mūzikas vajadzībām. Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka ar šo licences līgumu piešķirtā atļauja (licence) attiecas uz darbu reproducēšanu no legāliem skaņu nesējiem un izmantotājs par to maksā atlidzību 0,07 Ls apmērā par vienu datora cietajā diskā reproducētu autora darbu.

Bez tam 2008.gadā veiksmīgi turpinājās 2005.gadā iesāktā sadarbība starp AKKA/LAA-NCB nodaļu un biedrību "Latvijas Diskžokeju un disko klubu asociācija". Parakstot šo sadarbības līgumu, Asociācija ieguva atļauju izplatīt saviem biedriem to profesionālajām vajadzībām domātus vienreiz ierakstāmus kompaktdiskus (CD-R), kas paredzēti AKKA/LAA pārstāvēto autortiesību subjektu (autoru) darbu reproducēšanai. Šī licence attiecas tikai un vienīgi uz darbu reproducēšanu no legāliem skaņu nesējiem un nekādi neregulē blakustiesību īpašnieku tiesības. Par blakustiesībām biedrībai "LDDKA" ir noslēgts atsevišķs sadarbības līgums ar blakustiesību organizāciju LaIPA. Šī līguma ietvaros reproducētos CD-R ir aizliegts nodot citām personām. ■

Roberts Jaungailis,

AKKA/LAA-NCB nodaļas vadītājs

Latviešu filmas joprojām pieprasītas

Pagājušajā gadā par filmu izmantošanu iekasēti 96 849 Ls. No visas filmu autoriem iekasētās autoratlīdzības 65% ir kabeļoperatoru maksājumi par Latvijas un ārvalstu audiovizuālo autoru darbu retranslēšanu kabeļtīklos, kopā 63 637 Ls. Patlaban minētā summa jau ir sadalīta attiecīgajos televīzijas kanālos retranslēto filmu autoriem un izmaksāta gan AKKA/LAA pārstāvētajiem latviešu filmu autoriem, gan ar AKKA/LAA sadarbības partneru, citu valstu autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju starpniecību ārvalstu autoriem.

Positīvs ir fakts, ka pērn par latviešu filmu raidīšanu ēterā VB SIA "Latvijas televīzija" samaksājusi par 2 272 Ls vairāk nekā 2007.gadā, proti, 14 408 Ls. Komerciālās televīzijas kopumā filmu autoriem samaksājušas 8 253 Ls, kas ir nedaudz mazāk nekā gadu iepriekš.

2008.gadā par filmu nomu AKKA/LAA autoriem iekasējusi Ls 598. Ņemot vērā, ka nomā ņemtu filmu skatīšanās visā pasaulē zaudē popularitāti, paredzam, ka šogad autoratlīdzība par filmu nomu samazināsies. Tāpat, salīdzinot ar 2007.gadu, pagājušajā gadā ievērojami mazāk gan reproducētas, gan pirktas jau reproducētas latviešu filmu DVD un VHS kopijas, par šādu filmu izmantošanu kopā autoriem samaksāti 1515 Ls.

Pagājušajā gadā par publisku AKKA/LAA pārstāvēto autoru filmu demonstrēšanu autoriem samaksāti 8 436 Ls, kas ir četras reizes vairāk nekā 2007.gadā. Ievērojamu autoratlīdzības summu — 1951 Ls autoriem samaksājusi Kultūras ministrija par filmu fragmentu publisku demonstrēšanu XXIV Vispārējo latviešu Dziesmu un XIV Deju svētku koncertuzvedumā "No sirsniņas sirsniņai". Par Rīgas svētku 2008 ietvaros notikušā koncerta "Sen to Rīgu daudzina, nu to Rīgu ieraudzīju" demonstrētajiem filmu fragmentiem Rīgas domes Kultūras departamenta koncertorganizācija "AVE SOL" AKKA/LAA

pārstāvētajiem autoriem samaksāja autoratlīdzību 558 Ls. Par starptautiskajā jauno izpildītāju konkursā "Jaunais vilnis 2008" bez licences demonstrēto dokumentālo filmu "Māris Liepa" saskaņā ar noslēgto vienošanos ar pasākuma organizatoriem autoriem tika samaksāti 530 Ls. Siguldas novada dome par Baltā flīģeļa mūzikas svētku Latviesu kino mūzikas koncertā Siguldas pilsdrupu estrādē demonstrētajiem filmu fragmentiem autoriem samaksāja 1282 Ls. Par kinoteātra "Rīga" 85 gadu jubilejas pasākuma koncertā "Rīgas kino stāsti" demonstrētajiem filmu fragmentiem autoriem samaksāti 791 Ls. Par filmas "Limuzīna Jāņu nakts krāsā" publisku demonstrēšanu kinoteātri "Rīga" un "Forum Cinemas" 2008.gadā autoriem samaksāts 375 Ls. Publiska AKKA/LAA pārstāvētu autoru filmu demonstrēšana licencēta arī dažādos muzejos — Kinomuzejā izstādēs "Rolanda Kalniņa aizliegtais laiks" un "Jāņa Streiča mistērija", Ārzemju mākslas muzejā izstādēs "Plakāts laiks" un "Anmanis — 100", Rakstniecības, teātra un mūzikas muzejā, Latvijas Dabas muzejā, 2008.gada 18.maijā Muzeju nakts pasākumos, Latvijas Republikas Saeimas telpās izstādē "Latvijai — 90", Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcijas ēkas skatlogā izstādē "Dziesmu un deju svētki" un citos publiskos pasākumos. Mūsdienku kultūras foruma "Baltā Nakts 2008" laikā izsniegta licence

filmā "Baltie zvani" demonstrēšanai Rīgas retro tramvaja maršrutā "Rīgas bulvāru loks". ■

Pagājušajā gadā par publisku AKKA/LAA pārstāvēto autoru filmu demonstrēšanu autoriem iekasēts četras reizes vairāk nekā 2007.gadā

Nomā ņemtu filmu skatīšanās visā pasaulē zaudē popularitāti

Ance Balode,

AKKA/LAA Audiovizuālo darbu un Raidorganizāciju nodaļu vadītāja

© turpinājums no 6.lpp. Autortiesību reģistrēšana ASV saglabājusies, neraugoties uz to, ka 1989.gadā ASV pievienojās Bernes konvencijai par literāru un mākslas darbu aizsardzību, kas neprasa kādas īpašas darbības attiecībā uz darbu, lai apstiprinātu autora tiesības uz to. Arī tagad jebkura darba autors var doties uz Kongresa bibliotēku un pie reģistrētāja apmēram par 650 dolāriem pieteikt reģistram savu darbu, par to aizpildot plašu anketu. Reģistrētājs mums sacīja, ka nekādas nozīmes šai darbībai nav, tomēr autoru ieradums esot stiprāks par likumu. Iespējams, ka amerikāņu autoriem sevišķu drošības sajūtu dod par darba reģistrāciju samaksātā nauda. ■

Inese Paklone,
AKKA/LAA izpilddirektore

Eiropas autoru lietas

Kā jau rakstīju, Eiropas autoru organizācijas savu darbību izspiež un koordinē ar diviem būtiskiem instrumentiem. Pirmais ir Starptautiskās Autoru un komponistu biedrību konfederācijas CISAC Eiropas biedrību grupējums GESAC, otrs — CISAC Eiropas komisija. Šogad GESAC Ģenerālā asambleja notika 2.aprīlī Briselē, kā vienmēr — beļģu autoru organizācijas SABAM telpās. Saskaņā ar statūtiem tā apstiprināja GESAC 2008.gada pārskatu, bet pēc tam pārrunāja problēmas ar ASV samaksāto kompensācijas fonda izlietojumu, apstiprinot arī tāmi šim gadam. CISAC Eiropas komisiju 28. un 29.aprīlī Stokholmā uzņēma zviedru muzikālo darbu autoru biedrība STIM. Visplašāko interesi izraisīja ziņojums par Eiropas Komisijas 2008.gada 16.jūlija lēmumu attiecībā uz Eiropas autoru organizāciju līgumu teritoriālo ierobežotību un interneta multiteritoriālajām licencēm, kā arī citām Eiropas parlamenta un Eiropas Komisijas aktivitātēm, kas skar autoru biedrībām un mūzikas izdevējiem, izpildītāju tiesību ievērošanu Eiropā, vizuālo darbu tiesību administrēšana, audiovizuālo darbu piratizēšana un CISAC darbība Centrālajā un Austrumeiropā. ■

Inese Paklone,
AKKA/LAA izpilddirektore

2008.gadā no raidorganizācijām iekasēts vairāk nekā miljons

Raidorganizāciju nodaļai pagājušais gads ir bijis diezgan ienesīgs. 2008.gadā raidorganizāciju nodaļa iekasējusi vairāk nekā miljonu (1 101 722 Ls). Lai gan, salīdzinot ar 2007.gadu, aizvadītajā gadā iekasēts par 150 391 Ls mazāk, kopumā raidorganizāciju nodaļas 2008.gada darba finansiālais rezultāts vērtējams kā ļoti labs.

Autoratlīdzības samazinājums galvenokārt saistīts ar to, ka 2008.gada beigās VB SIA "Latvijas Radio" izveidojās smaga finansiāla situācija, kā arī negaidīti un neplānoti ievērojami tika samazināts Latvijas Radio 2009.gada finansējums no valsts budžeta, kā rezultātā Latvijas Radio pērn AKKA/LAA kopumā nebija samaksājis rēķinus par 158 775 Ls. Jāņem arī vērā,

Jāuzteic Latvijas kabeļoperatori, kuri pērn ļoti godprātīgi, ievērojot visus līgumos noteiktos termiņus pildīja savas saistības pret autoriem

apmērā, lai pārtrauktu ilgstošo autoru tiesību pārkāpšanu, AKKA/LAA 2008.gada 12.maijā Rīgas apgabaltiesā cēla prasību pret Latvijas Televīziju par autortiesību aizsardzību. Kopumā par četriem gadiem par labu AKKA/LAA pārstāvētajiem autoriem lūdzām tiesu piedzīt kompensāciju un zaudējumus 1 529 422 Ls. Pirmās instances tiesa AKKA/LAA prasību apmierināja daļēji; atzina par noslēgtu licences līgumu ar VB SIA "Latvijas Televīzija" no 2005.gada līdz 2012.gada 31.decembrim, par 20%-30% mūzikas izmantojuma daudzumu LTV1 un LTV 7

programmās laika periodā no 2005.gada līdz 2008.gadam piedzina "papildus samaksu" 138 060 Ls, kā arī izdevumus par advokāta palīdzības samaksu 4 712 Ls, kopā no Latvijas Televīzijas piedzenot 142 772 Ls, pārējā daļā AKKA/LAA prasība tika noraidīta. Šo spriedumu AKKA/LAA noteikti pārsūdzēs apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā. Pērn vislielākais procentuālais iekasētās autoratlīdzības pieaugums (par 1129%) bija par muzikālu darbu izmantošanu internetā.

Jāuzteic Latvijas kabeļoperatori, kuri pērn ļoti godprātīgi, ievērojot visus līgumos noteiktos termiņus, pildīja savas saistības pret AKKA/LAA pārstāvētajiem autoriem. Vienīgais izņēmums ir Latvijas lielākais kabeļoperators SIA "Baltkom TV SIA", kurš no 2005.gada 1.janvāra nav maksājis autoratlīdzību par autoru darbu retranslēšanu 12 TV kanālos. Sarunu ceļā strīdu par autoratlīdzības samaksu par šiem TV kanāliem atrisināt neizdevās, tādēļ 2008.gada 29.aprīlī AKKA/LAA Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā cēla prasību par autortiesību aizsardzību. Minētā lieta 1.instancē tiks skatīta 2009.gada 17.septembrī, lūdzam piedzīt par labu

autoriem četru gadu laikā nodarīto zaudējumu atlīdzību — 136 337 Ls. 2008.gada 18.decembrī AKKA/LAA noslēdza izlīgumu ar SIA "Pirmais

Autoratlīdzības samazinājums galvenokārt saistīts ar to, ka 2008.gada beigās VB SIA "Latvijas Radio" izveidojās smaga finansiāla situācija

Baltijas Kanāls". Izlīguma ietvaros puses vienojās par izlīguma summu par prasības periodu no 2004.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 31.decembrim, par zaudējumu atlīdzības samaksas grafiku par muzikālu darbu raidīšanu bez licences 2007.gadā un 2008.gadā televīzijas kanālos "Pirmais Baltijas Kanāls", "Pirmais Baltijas Muzikālais Kanāls" un "REN TV Baltijas versija", kā arī ar katru no šiem TV kanāliem no 2009.gada 1.janvāra tika noslēgti licences līgumi ar darbības termiņu līdz 2014.gada 31.decembrim. Izlīgums tika apstiprināts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas

2009.gada 6.februāra tiesas sēdē un tiesas lēmums par izlīguma apstiprināšanu spēkā stājās 2009.gada 16.februārī. Pamatojoties uz AKKA/LAA lūgumu un starp pusēm noslēgto izlīgumu, Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes

Gleznotājs un tēlnieks Franks Stella (ASV) autortiesību samītā runā par mākslas darbu tālākpārdošanu

Ekonomikas policijas pārvaldes izmeklētāja O.Trocka pieņēma lēmumu par kriminālprocesa Nr.128140005306 par raidorganizācijas SIA "Pirmais Baltijas Kanāls" amatpersonu iespējamām autortiesību pārkāpumiem izbeigšanu. ■

Ance Balode,

AKKA/LAA Audiovizuālo darbu un Raidorganizāciju nodaļu vadītāja

Kopsavilkums par AKKA/LAA tiesu lietām ar raidorganizācijām

Lai pārtrauktu ilgstošu prettiesisku AKKA/LAA pārstāvēto autoru radīto muzikālo darbu izmantošanu televīzijās bez licences, 2006.gada 1.pusē AKKA/LAA vērsās Latvijas tiesu iestādēs ar prasības pieteikumiem pret visām lielākajām Latvijas komerciālajām televīzijām par autortiesību aizsardzību un naudas kompensācijas piedziņu.

sabalansēšanu ar sabiedrības interesēm”, kā arī Augstākā tiesa spriedumā pašas noteikto autoratlīdzības lielumu pamato ar Radio SWH lietu — pēc tiesas domām taisnīgi un samērīgi par pamatu maksājamai autoratlīdzībai var izmantot Radio SWH lietā noteikto formulu — 60% mūzikas = 2% no raidorganizācijas līgumā definētajiem ieņēmumiem, attiecīgi SIA “TV Rīga” lietā par 15% mūzikas nosakot vairāk nekā četras reizes mazāku autoratlīdzību, tieši tik, cik gribētu maksāt pati SIA “TV Rīga” — 0,35% no raidorganizācijas līgumā definētajiem ieņēmumiem. Šobrīd šajā lietā AKKA/LAA ir iesniegusi kasācijas sūdzību. Tikmēr SIA “TV Rīga” turpina izmantot AKKA/LAA pārstāvēto autoru muzikālos darbus, autoriem vispār neko nemaksājot jau no 2006.gada.

Diemžēl arī sabiedriskā televīzija VB SIA “Latvijas Televīzija” muzikālos darbus jau no 2005.gada raida ēterā nelikumīgi un nemaksājot autoriem pienācīgu autoratlīdzību, kā rezultātā 2008.gada 12.maijā AKKA/LAA iesniedza prasības pieteikumu arī pret Latvijas Televīziju. Kā redzams tabulā, neviena tiesu lieta vēl nav izskatīta visās trīs instancēs. Apelācijas kārtībā 2.instancē ir izskatīta tikai viena civilliete, pret SIA “TV Rīga”, šajā lietā saasinātais spriedums tika paziņots 2009.gada 9.jūnijā. 1.instances tiesas par noslēgtu atzītājam licences līgumā noteikto atlīdzību 0,77% Augstākā tiesa samazināja līdz 0,35% un attiecīgi ievērojami samazināja arī piedzenamās kompensācijas apjomu. Augstākā tiesa spriedumā atzīst, ka SIA “TV Rīga” pretprasībā “norādītais atlīdzības apmērs 0,35% apmērā no raidorganizācijas gada ieņēmumiem ir pamatots un atbilst Vispasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) līguma par izpildījumu un fonogrammām preambulas nosacījumiem par autoru tiesību

Šobrīd lielākā daļa raidorganizāciju autoratlīdzību nemaksā vai maksā nepilnā apmērā

Vērtējot 1.instances tiesu nolēmumus šajās lietās, diemžēl jāsecina, ka tiesu praksē joprojām tiek turpināta LR Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2003.gada 23.oktobrī lietā Nr.PAC-460 uzsāktā absurda tiesu prakse, radot precedentu Latvijā, ka autoru darbu raidīšana ēterā bez licences (autoru atļaujas) faktiski nav autoru tiesību pārkāpums. Šajā lietā tiesa atzina par noslēgtu licences līgumu par tiesībām izmantot autoru muzikālos darbus radio SWH programmās un tiesa noteica gan atlīdzību autoriem 2% apmērā no radio SWH ieņēmumiem, gan licences līguma darbības termiņu līdz 2006.gada 31.decembrim.

Pārsteidzošs ir fakts, ka tiesas joprojām nonāk pie secinājuma, ka patiesībā licences līgums ir noslēgts un ka tiesai ir tikai “jānosaka” autoratlīdzība, par ko puses nav spējušas vienoties. Autortiesības patiesībā tiek saprastas kā raidorganizāciju tiesības saņemt no autoriem pakalpojumu viņu darbu nodošanā raidīšanai par atlīdzību, kādu nosaka raidorganizācijas vai tiesa, nevis autoru ekskluzīvās tiesības. Šāda autortiesību izpratne acīmredzami ir pretunā ar Bernes konvenciju un Autortiesību likuma prasībām. Nepiekrītot šādai 2003.gadā LR Augstākās tiesas radītajai praksei, AKKA/LAA 2004.gada 6.augustā iesniedza sūdzību Eiropas Cilvēktiesību tiesā. AKKA/LAA sūdzība ir pieņemta izskatīšanai. Situācija ar radio raidorganizācijām ir nedaudz labāka, jo 2009.gada 27.martā ir pieņemts pirmās instances tiesas spriedums radio SIA “StarFM” lietā, kur tiesa atzīst, ka “muzikālu darbu lietošana bez spēkā esoša speciālajā Autortiesību likumā paredzētā rakstveida licences līguma tiesas izpratnē ir atbildētāja (radio Star FM) prettiesiska un vainojama rīcība, kas nodarījusi zaudējumus prasītājam (AKKA/LAA) kā autoru mantisko interešu pārstāvei”. Šajā civillietā, tāpat kā citās radio un televīziju lietās, AKKA/LAA pārstāvēto autoru muzikālie darbi tikuši raidīti radio ēterā bez licences, un, pastāvot identiskam autortiesību pārkāpumam, Latgales priekšpilsētas tiesa pirmo reizi spriedumā ietvērusi no autortiesību aizsardzības viedokļa būtiskus secinājumus, ka: 1) “tiesas izpratnē no Autortiesību likuma 69.panta pirmās daļas 4.punkta (redakcijā līdz 2007.gada 28.februārim) izriet, ka kompensācija sevī ietver zaudējumu kompensējošo raksturu, bet neizriet apstākļi, ka tā nenes sevī sodošu raksturu, jo pretējā

gadījumā tiktu veicināta autortiesību izmantošana bez likumā paredzētā kārtībā noslēgtiem līgumiem”; 2) “tiesa atzīst par pamatotu prasījumu par kompensācijas piedziņu divkārtšā apmērā, lai tādējādi tiktu kompensēti atbildētājam radītie zaudējumi un nākotnē novērsta līdzīga tiesību aizskāruma atkārtošanos”; 3) “līgums uzskatāms par galīgi noslēgtu tikai tad, ja starp līdzīgiem notikusi vienošanās par darījuma būtiskām sastāvdaļām ar nolūku savstarpēji saistīties”; 4) “lieta nav strīda par faktu, ka licences līguma būtiska sastāvdaļa ir autoratlīdzības apmēra noteikšana”; 5) “konstatējot, ka starp konkrētajā tiesvedībā iesaistītajiem lietas dalībniekiem nav notikusi pirmstiesas vienošanās nedz par līguma būtiskām, nedz nebūtiskām sastāvdaļām, tiesa atzīst, ka ir pamats pretprasības atstāšanai bez izskatīšanas”. Par šo spriedumu SIA “Star FM” iesniegusi apelācijas sūdzību. Diemžēl lietas izskatīšana 2.instancē Rīgas apgabaltiesā nozīmēta tikai pēc 2 gadiem — 2011.gada 18.maijā. Pārējās 1.instancē jau izskatītajās lietās pret Radio Skonto un Kurzemes Radio tiesas spriedušas identiski 2003.gadā uzsāktajai praksei, proti, atzinušas licences līgumus par noslēgtiem un noteikušas autoratlīdzības lielumu, kas ir ievērojami zemāks par AKKA/LAA tarifos noteikto. AKKA/LAA prasības pieteikums pret lielāko Latvijas komerciālo radio raidorganizāciju — Radio SWH — 1.instancē tiks skatīts tikai 2010.gada 6.aprīlī. Bez tam tiesu spriedumos, kur katras lietas ietvaros tiesa “nosaka” atlīdzības lielumu konkrētai raidorganizācijai, nav ņemts vērā būtisks apstākļi, ka kopš iestāšanās Eiropas Savienībā 2004.gada 1.maijā AKKA/LAA ir kļuvusi par tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē. Tas ir vēl

viens arguments, kādēļ AKKA/LAA nevar piekrist pastāvošajai tiesu praksei, ka tiesa spriedumā var noteikt tirgus dalībniekam konkrētu cenu, par kādu citam tirgus dalībniekam sniegt pakalpojumu. Biedrība “Latvijas Raidorganizāciju asociācija” 2006.gada 25.septembrī vērsās Konkurences Padomē ar iesniegumu pārbaudīt, vai AKKA/LAA darbības nav pretrunā ar dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu. Konkurences Padome ilgstoši (ilgāk par gadu) veica AKKA/LAA piemērojamo tarifu apmēru izpēti, un, salīdzinot AKKA/LAA tarifus ar citās Eiropas Savienības valstīs noteiktajiem autoratlīdzības tarifiem, kā arī vērtējot tarifu ekonomisko pamatotību, konstatēja, ka AKKA/LAA noteiktie autoratlīdzības tarifi uzskatāmi par pamatotiem, AKKA/LAA noteiktie autoratlīdzības tarifi nav uzskatāmi par pašiem zemākajiem (bet ir vieni no zemākajiem) Eiropas Savienībā. Cita starpā Konkurences Padome savā lēmumā konstatēja: “No konkurences viedokļa nav pamata uzskatīt, ka AKKA/LAA būtu pienākums slēgt Licences līgumu ar Radio SWH par tarifa piemērošanu 2% apmērā, jo tādā gadījumā Radio SWH nonāktu izdevīgākā situācijā nekā citi konkrēti tirgus, kurā darbojas Radio SWH, dalībnieki, t.i., citas radio raidorganizācijas.” Lai arī patlaban Konkurences Padomes lēmums ir apstrīdēts Administratīvajā rajona tiesā, ceram, ka kompetentas institūcijas jeb Konkurences Padomes secinājumi tomēr tiks ņemti vērā turpmākajā tiesvedībā ar raidorganizācijām un atspoguļosies arī tiesu spriedumos. ■

Ance Balode,
AKKA/LAA Audiovizuālo darbu un Raidorganizāciju nodaļu vadītāja

Muzikālo darbu elektroniskā reģistrācija

Šī gada aprīlī PRS for Music, viena no lielākajām autortiesību organizācijām, savās telpās organizēja pieredzes apmaiņas semināru, kurā piedalījās pārstāvji no 14 māsu organizācijām. PRS for Music prezentēja savu muzikālo darbu elektroniskās reģistrācijas sistēmu, kas šobrīd ir ļoti aktuāla, jo muzikālo darbu skaits, kurus autori reģistrē, izmantojot papīra pieteikuma veidlapas, ir sarucis līdz niecīgam procentam.

Seminārā PRS for Music pārstāvji stāstīja par savu pieredzi informācijas iegūšanā no televīzijām un radio — zināms, ka, lai veiktu precīzu sadali darbu autoriem, ir nepieciešama precīza atskaite par lietotajiem darbiem. PRS for Music informāciju par radio pārraidītajiem darbiem ne vien saņem pa tiešo no radio, bet arī no piesaistītas trešās puses, kas veic neatkarīgu monitoringu. Turklāt šo radio klausīšanos neveic cilvēks, bet gan īpaša sistēma, kas identificē muzikālos darbus jau no ceturtās muzikālā darba sekundes. PRS for Music nodarbojas ar mūzikas publiskā izpildījuma tiesību pārvaldījumu un patlaban pārstāv vairāk nekā 60 tūkstošus Lielbritānijas autoru un izdevēju. ■

Ieva Dombrovska
AKKA/LAA Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītājas vietniece

TV	Prasības periods:	Kopā ar valsts nodevu un ad. izdev. 1.instancē piedzīts:	Par pretprasību:	Mūzika:	AKKA/LAA tarifs:	2.instancē lietu skatīs:
1. TV Rīga	2003.g. – 2005.g.	Ls 2 966.69	(2instancē) Lic. līg. atzīts par noslēgtu līdz 2012.gada 31.decembrim, atlīdzība noteikta 0,35%	10–15%	0,9%	Izskatīts, nav nozīmēts kasācijas instancē
2. TV 3 Latvia	2002.g. – 2008.g.	Ls 140 243.33	Lic. līg. atzīts par noslēgtu līdz 2012.gada 31.decembrim, atlīdzība noteikta 1,6% no raidorganizācijas gada ieņēmumiem.	30–35%	2%	Nav nozīmēts
3. LNT	2001.g. – 2008.g.	Ls 458 211.17	Lic. līg. atzīts par noslēgtu līdz 2012.gada 31.decembrim, atlīdzība noteikta 1%.	līdz 20%	1%	Nav nozīmēts
4. LTV	2005.g. – 2008.g.	Ls 142 772.95	Lic. līg. atzīts par noslēgtu līdz 2012.gada 31.decembrim, atlīdzība noteikta 1%	20–30%	1,5%	Nav nozīmēts
Patlaban no TV kopā piedzīts		Ls 744 194.14				

Radio	Prasības periods:	Kopā ar valsts nodevu un ad. izdev. 1.instancē piedzīts:	Par pretprasību:	Mūzika:	AKKA/LAA tarifs:	2.instancē lietu skatīs:
1. Radio Skonto	1999., 2000.g. un 2003.g. – 2005.g.	Ls 35 273.31	Lic.līg. atzīts par noslēgtu līdz 2008.gada 31.decembrim, atlīdzība noteikta 3% no raidorganizācijas gada ieņēmumiem.	65–80% (vidēji)	3,75%	2009.g. 3.decembris
2. Star FM	2006.g. – 2008.g.	Ls 59 495.88	Pretprasība atstāta bez izskatīšanas!	65–80% (70%)	3,85% ¹	2011.g. 18.maijs
3. Kurzemes Radio	2005.g. – 2007.g.	Ls 2 490.00	(2.instancē) lic. līg. atzīts par noslēgtu līdz 2010.gada 31.decembrim, atlīdzība noteikta 3% no raidorganizācijas gada ieņēmumiem.	65–80% (70%)	3,75%	Izskatīts, nav nozīmēts Kasācijas instancē
4. Radio SWH	2007.g. – 2008.g.					2010.gada 6.aprīlis
Patlaban no radio kopā piedzīts:		Ls 97 259.19				
5. Radio SWH	2007.g.		Atzīst līgumu "par pagarinātu līdz 2007.g. 31.dec.", ar atlīdz. 2%	60%	3,45%	Izskatīts, nav nozīmēts Kasācijas instancē

¹ Radio Star FM ir nacionālā apraides teritorija. Radio Skonto un Kurzemes Radio ir reģionālie radio

Literāro, dramatisko un muzikāli dramatisko darbu izmantojums 2008.gadā

Pagājušā gada rudenī, kad par iespējamo finanšu krīzi sāka runāt arī Latvijā, bija vērojamas pirmās nelielās izmaiņas līdz šim strauji augšup ejošajās iekasētās autoratlīdzības līkņēs. Gada nogalē jau parādījās samazinājums gan licenču pieprasījumā, gan samaksātās autoratlīdzības ziņā. Šī gada pirmais pusgads liecina, ka palēninājums un samazinājums diemžēl turpinās.

Izdevniecības

Salīdzinot no izdevniecībām un preses izdevējiem savāktās atlīdzības dinamiku pēdējo divu gadu laikā, vērojams neliels kopējās summas pieaugums no 28,18 tūkstošiem latu 2007.gadā uz 34,53 tūkstošiem latu 2008.gadā. Ļoti nenozīmīgi, bet tomēr pieaudzis arī izdevniecībā un preses izdevējiem izsniegto licenču skaits (no 154 licencēm 2007.gadā uz 159 licencēm 2008.gadā). Joprojām visvairāk izsniegto licenču bijis apgādam "Zvaigzne ABC" (46 licences), seko "J.L.V." un "Annele" (attiecīgi 16 un 13

izsniegtas licences). Izdevniecību jomā vēl saglabājās agrākās iestrādes un turpināja iznākt AKKA/LAA pārstāvēto autoru grāmatas. Tomēr gada beigās bija vērojams, ka dažas izdevniecības sāka kavēt maksājumus, to pamatojot ar nesaņemto samaksu no grāmatu tirgotājiem, kā arī iedzīvotāju samazinājušos pirktspēju, kas radīja neizpildītu grāmatu krājuma pieaugumu izdevēju noliktavās. Zīmīgi, ka izdevniecības jau 2008.gadā pieprasīja licences grāmatām, kuras plānoja izdot 2009.gadā. Tagad sākam saņemt informāciju, ka izdevniecības maina savus plānus un ir spiestas atlikt iecerēto grāmatu izdošanu uz vēlāku laiku. Gandrīz nemainīgs palicis no preses izdevējiem iekasētās autoratlīdzības apjoms (no 5,07 tūkstošiem latu 2007.gadā uz 5,11 tūkstošiem latu 2008.gadā).

Teātri

Līdzīgi kā pagājušajā pārskata periodā par 2007.gada ieņēmumiem, arī

2008.gadā vērojams kāpums no teātriem iekasētās autoratlīdzības apjomā — ja 2007.gadā kā autoratlīdzība tika saņemti 298 tūkstoši latu, tad 2008.gadā — 327,97 tūkstoši latu. Tomēr iekasējuma pieauguma kāpuma temps ir samazinājies, jo teātros vairs netiek paaugstinātas biļešu cenas. Sakarā ar skatītāju skaita samazināšanos vairāki iestudējumi tiek

Gada nogalē parādījās samazinājums gan licenču pieprasījuma, gan samaksātās autoratlīdzības ziņā. Šī gada pirmais pusgads liecina, ka palēninājums un samazinājums diemžēl turpinās

noņemti no repertuāra samērā neilgi pēc to pirmizrādes, jo teātri vairs nevar atļauties tos rādīt. Jau gada beigās bija vērojams, ka profesionālie teātri (Latvijas Nacionālais teātris, Latvijas Nacionālā opera, Leļļu teātris, M.Čehova Rīgas Krievu teātris) sāk kavēt rēķinu apmaksas termiņus, diemžēl šogad šī tendence turpina saglabāties. Samazinājies teātriem izsniegto licenču skaits — no 163 licencēm 2007.gadā uz 141 licenci 2008.gadā. Būtisks pieaugums iekasētās autoratlīdzības kopapjomā ir Latvijas Nacionālā teātra

2008./2009.g. sezonas uzstādījums — "Sapnis par Latviju", iestudējot latviešu oriģināldarbus — gan lugas, gan klasikas dramatisējumus. Skatītāji nu var noskatīties Ingas Ābeles "Skolu", Jāņa Veseļa "Nokturni", Vizmas Belševicas "Billi", Gunāra Janovska "Uz neatgriešanās", Andreja Upiša "Hipnotisko braucieni", Jāņa Jaunsudrabiņa "Aiju". Un autori vai viņu mantinieki var saņemt sev pienākošos autoratlīdzību. 2008.gadā AKKA/LAA turpināja izsniegt licences arī vairāku ārvalstu autoru jauniestudējumiem, iekasējot gan ārvalstu autoru pārstāvju pieprasītās avansa summas, gan ikmēneša autoratlīdzības procentus no biļešu ieņēmumiem. Zīmīgi, ka vairākiem iestudējumiem pat tika pieprasīti licenču pagarinājumi, piemēram, Dailes teātri A.Kamī "Kaligula" un Liepājas teātri — Ē.E.Šmita "Noslēpumainās variācijas", kas tiek rādītas jau no 2005.gada.

AKKA/LAA pagājušajā gadā ir nokārtojusi darbu iestudēšanas atļaujas arī R.Šarta "Manu sievu sauc Moriss", V.Gombroviča "Ivonna, Burgundijas princese" Dailes teātri, L.S.Čerņauskaites "Slidošā Lūče" Nacionālajā teātri, E.Filipo "Rēgi" M.Čehova Rīgas Krievu teātri. Pirmo reizi no saviem Francijas kolēģiem saņēmām sajūsmas pilnu pateicību, ko puda Rafi Šarts par sava darba iestudējumu Dailes teātri. Jaunu versiju ir piedzīvojis Polijas autora E.Ņizjurska darba "Mareka Vasarraibumiņa piedzīvojumi" iestudējums — šoreiz "Nāc pie puikām" redzams Leļļu teātri. Esam kārtojuši atļaujas arī diviem A.Lindgrēnas grāmatas "Karlsons, kas dzīvo uz jumta" dramatisējuma iestudējumiem — Leļļu teātri un Liepājas teātri.

Radio

Aizvadītajā gadā savāktās atlīdzības apjoms par literāro un dramatisko darbu izmantošanu radio ir nedaudz samazinājies (2007.gadā — 27,22 tūkstoši latu, bet 2008.gadā — 26,20 tūkstoši latu).

Televīzija

Latvijas televīzijai 2008.gadā ir izsniegtas deviņas licences teātra izrāžu ierakstiem un veco ierakstu legalizācijai, kopumā iekasējot Ls 1 108,12. Turpinājās 2007.gada nogalē uzsāktais projekts — Jaunā Rīgas teātra izrāžu ierakstīšana, toreiz kā pirmo ierakstot JRT izrādi "Latviešu mīlestība". 2008.gadā par dramatisko darbu pārraidīšanu iekasēti 4 190 latu (salīdzinājumam — 2007.gadā — 7 781 latu), savukārt par literāro darbu pārraidīšanu — Ls 331,18, kas ir apmēram līdzīga summa kā 2007.gadā. Katrs autors, kurš saņēma autoratlīdzību par savu darbu raidīšanu televīzijā, saņēma arī atlīdzību no kabeļtelevīzijām un "tukšā nesēja". ■

*Sandra Millere,
AKKA/LAA Literāro un dramatisko darbu nodaļas vadītāja*

Par publiskā patapinājuma administrēšanu

Lai gan savu iepriekšējo rakstu par publiskā patapinājuma administrēšanu noslēdzām ar neziņu par to, kad no valsts tiks saņemta atlīdzība par 2007.gadu, pagājušā gada decembra vidū daudzos autoru kontos ieskaitītās naudas summas liecināja par to, ka viņu darbu izsniegumus bibliotēku lasītājiem ir taisnīgi atlidzināts.

Aizkadā vien paliek fakts, ka Kultūras ministrija ilgi gaidīto pārskaitījumu bez zināma iemesla novilcināja vēl vairāk un autoriem paredzētos Ls 437 286 AKKA/LAA kontā ieskaitīja tikai 2008.gada 8.augustā. Protams, autoriem ir jābūt priecīgiem arī par to, taču jāatzīst, ka neskaidrības un nedrošība par patapinājuma atlīdzības saņemšanas termiņiem liedz īstenot, piemēram, vērienīgākus tehniskos uzlabojumus nodaļas darbā, kas savukārt ļautu turpmāk samazināt arī administrēšanas izdevumus. Atlīdzībā par 2007.gada publisko patapinājumu Latvijas valsts un pašvaldību bibliotēkās tika sadalīti 374 808, 55 latu, no kuriem blakustiesību īpašniekus pārstāvošajām organizācijām pārskaitīti 4037,44 latu. Atlikušie 370 771,11 latu tika sadalīti un izmaksāti 1525 autoriem par viņu grāmatu, nošu, fonogrammās un audiovizuālajos nesējos fiksēto darbu izsniegumu bibliotēkās. Salīdzinājumā ar sadali par 2006.gadu atlīdzību saņēmušo autoru skaits ir pieaudzis par 99 autoriem. Ikgadējā statistiskā izpēte ar mērķi noskaidrot autoru darbu izsniegumu biežumu šoreiz tika organizēta 16 Latvijas bibliotēkās un to filiālēs, kuru vidū bija arī divu augstskolu — Latvijas Universitātes un Vidzemes augstskolas — un vienas vidusskolas bibliotēkas.

2008.gads iezīmējās arī ar to, ka AKKA/LAA sāka administrēt publisko patapinājumu privātajās, proti, privāto mācību iestāžu un uzņēmumu bibliotēkās. Līdz šim brīdim kā autoratlīdzība par 2008.gada publisko patapinājumu privātajās bibliotēkās ir iekasēti 4 500 latu, kas tiks pievienoti nākamajai sadalei. Šā gada februārī Kultūras ministrija mūs informēja, ka, ņemot vērā ekonomisko situāciju valstī un izvērtējot kultūras nozares attīstības prioritātes, publiskā patapinājuma atlīdzībai paredzētais finansējums 486 483 latu apmērā ir nodalīts atsevišķā budžeta programmā "Finanšu nodrošinājuma rezerve" un ka tiks izskaita iespēja,

gatavojot grozījumus likumā "Par valsts budžetu 2009.gadam", iesniegt priekšlikumu Finanšu ministrijā par 10% finanšu rezerves novirzīšanu publiskā patapinājuma atlīdzībai.

Jauns pavēsiens nāca šā gada maija nogalē, kad valdība apstiprināja Kultūras ministrijas izstrādātos grozījumus MK noteikumos Nr.565 "Kārtība, kādā aprēķina, izmaksā un sadala atlīdzību par publisko patapinājumu". Minētie grozījumi ne tikai izslēdz lielāko daļu izglītības iestāžu bibliotēku no publiskā patapinājuma shēmas (Kultūras ministrijai argumentējot, ka publiskā patapinājuma jēdziens ir attiecināms tikai uz valsts nozīmes bibliotēku statusu ieguvušajām bibliotēkām), bet arī samazina patapinājuma atlīdzību no 10% uz 5% no summas, ko bibliotēkas ir iztērējušas krājumu papildināšanai iepriekšējā gadā. Ņemot vērā, ka būtiski ir samazinājušies arī bibliotēku izdevumi jaunu grāmatu iegādei, tuvākajos gados sadalāmās patapinājuma atdzības apjoms salīdzinājumā ar 2008.gadu varētu samazināties par 4-5 reizēm. Lieki piebilst, ka, izstrādājot šos grozījumus, Kultūras ministrija nav konsultējusies ar AKKA/LAA.

Jūlija pēdējā nedēļā Kultūras ministrija ir pārskaitījusi AKKA/LAA 128 232 latu kā atlīdzību par publisko patapinājumu 2008.gadā. Šī summa ir aprēķināta, ņemot vērā jaunus MK noteikumu grozījumus, t.i., kā 5% no summas, kas 2007.gadā piešķirta valsts, pašvaldību un atvasinātu publisku personu bibliotēku (neskaitot lielāko daļu mācību iestāžu bibliotēku) krājumu papildināšanai un no obligāto eksemplāru vērtības. Šādu soli Kultūras ministrija pamato ar to, ka 2008.gada patapinājuma atlīdzība tiek maksāta no 2009.gada valsts budžeta, uz kuru savukārt attiecas Ministru kabineta uzdevums par izdevumu samazināšanu.

Atlīdzība, kā ierasts, tiks sadalīta un izmaksāta gada nogalē. Aicinām autorus nevilcināties ar savu jaunāko grāmatu pieteikšanu un negaidīt, kad tiks izsludināts kāds pieteikšanās termiņš. Vislabāk jaunākās grāmatas būtu pieteikt uzreiz pēc to iznākšanas vai arī jaunā gada sākumā par visu iepriekšējo gadu. Atgādinām, ka par vienreiz pieteiktām grāmatām atkārtots pieteikums nav jāiesniedz. ■

*Reinis Norkārklis,
AKKA/LAA Publiskā patapinājuma nodaļas vadītājs*

Mācāmi Budapeštā: autoru biedrībā ARTISJUS

Budapeštā risinājās starptautiskais CISAC seminārs, kur sastapās Eiropas rietumvalstu tradīcijām bagātu un senu autortiesību organizāciju darbinieki ar Austrumeiropas un Āzijas valstu salīdzinoši jauno, bet aktīvo organizāciju pārstāvjus.

AKKA/LAA ir starptautiskās autoru biedrību konfederācijas CISAC biedre, kas nozīmē, ka mums ir jāstrādā ļoti augstā līmenī un jāievēro zināmu noteikumu kopums, kas nodrošina augstu organizācijas darba kvalitāti. 2006.gadā par muzikālo darbu izmantošanu 144 autortiesību organizācijas visā pasaulē iekasēja 7 miljardus eiro, sadalīja tos 2,8 miljoniem tiesību īpašnieku par 30 miljoniem izmantoto muzikālo darbu! Un šie skaitļi ar katru gadu palielinās. Tādēļ ir virkne prasību, kas jāpilda katrai organizācijai, CISAC biedrei, lai tā varētu nodrošināt kvalitatīvu tiesību pārvaldījumu.

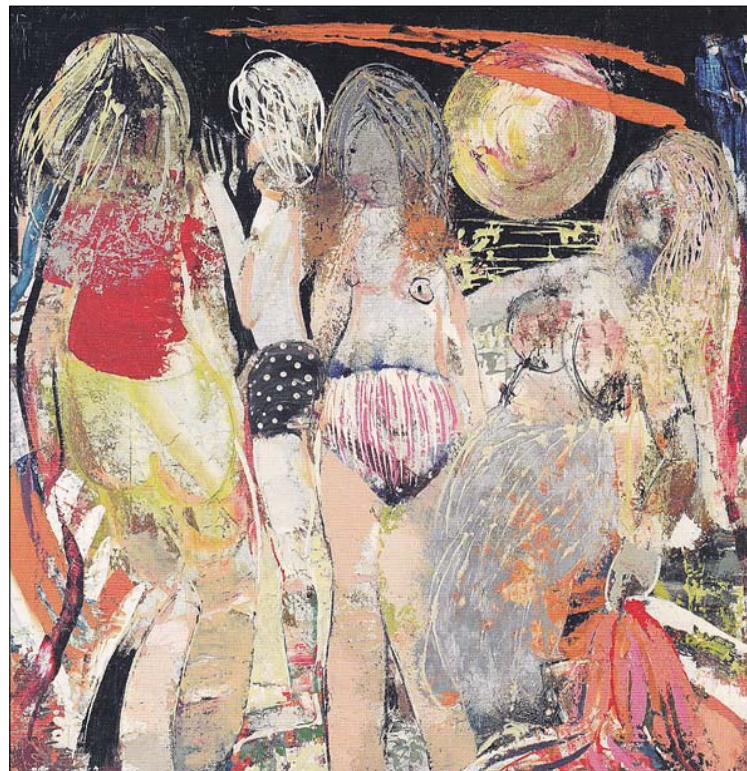
Datu apmaiņas standarti ir svarīgs elements autoratlīdzības aprites sistēmā — autora atlīdzība vienmēr ir piesaistīta informācijai. Datu apmaiņas standartam jābūt universālam, lai to varētu lietot jebkura autoru organizācija jebkurā pasaules valstī. Tas ir veids, kādā AKKA/LAA paskaidro autoru organizācijai, piemēram, Austrālijā, kurš no autoriem par kura darba izmantojumu saņēmis atlīdzību.

Šogad seminārā tika likts uzsvārs uz jauno organizāciju informēšanu par CISAC noteiktajām prasībām, skaidrojot atsevišķus procesus un dokumentācijas aprites shēmas. Ja Latvijā ir koncertējis kāds mākslinieks, bet autors (piemēram, Igaunijas organizācijas EAU pārstāvēts) darbus nav savlaicīgi reģistrējis, neregistrēto darbu saraksts ir jānosūta uz EAU, kas pieprasa savam autoram darbus reģistrēt. Ja, piemēram, teksta autors ir vēl kāds cits — Lielbritānijas pilsonis, kuru pārstāv PRS, un izdevēju pārstāv RAO Krievijā, iekasētā atlīdzība jāsadala visiem šiem tiesību īpašniekiem un noteikta daļa jānosūta katrai organizācijai. Šis ir tikai viens vienkāršs piemērs no ikdienas darba, bet tas lieliski parāda, ka autortiesību organizāciju darbs nav iedomājams bez nemitīgas ciešas sadarbības ar ārvalstu masu organizācijām, kā arī sistēmas, kas šo sadarbību regulē. ■

*Ieva Dombrovska,
AKKA/LAA Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītājas vietniece*

Latviešu mākslas leģenda — Jānis Pauļuks

I r lietas, kas savu vērtību gadu laikā ne vien nezaudē, bet pat palielina. Un viens no labākajiem pierādījumiem tam ir mākslas darbi, kas gadu gaitā kļūst aizvien vērtīgāki. Spilgts piemērs tam ir arī vairāku latviešu vecmeistaru darbi, kuri joprojām ir ļoti pieprasīti un kuru vērtība gadu gaitā aizvien palielinās, tostarp arī gleznotāja Jāņa Pauļuka darbi — lai gan paša mākslinieka nu jau 25 gadus vairs nav šaisaulē, viņa darbi mākslas izsolēs joprojām ir vieni no pieprasītākajiem.

J.Pauļuks. Planētu pasaule

2008.gadā vien izsolēs pārdoti četri mākslinieka darbi — “Zimējums”, “Ziedi”, “Lauku ainava”, “Darbnīca. Pašportrets”. Savas dzīves laikā mākslinieks radījis ap 600-700 darbu, taču daudzi no tiem diemžēl ir pazuduši pēc tam, kad 1975.gadā tika izdemolēta un apzagta viņa darbnīca. Pauļuks ir gleznojis tikai eļļas tehnikā un daudz eksperimentējis glezniecības tehnoloģijas jomā. Viņš ir bijis daudzpusīgs mākslinieks un strādājis dažādos žanros: ainava, klusā daba, figurālas kompozīcijas, portreti, marīnas.

Nekad un nekad netici, ka gleznotājs ir radīts labai dzīvei un ka īsta māksla ir slavas vērtība, — nē — lāsta

Fristaila aizsācējs un kaligrāfs

Jāņa Pauļuka vecāki, latviešu zemnieks Antons Pauļuks un lietuviete Agata Možeika, Rīgā ienāca no Ābeles pagasta. Vecāki salaulājās 1902.gadā un izaudzināja divus dēlus un divas meitas. Tēvs strādāja par koku brākeri Augusta Dombrovska kokzāģētavā, bet topošā gleznotāja māte — fabrikā. Tādēļ bērni auga savā valā, agri iemācīdamies strādāt

un būt patstāvīgi.

Jāņa Pauļuka sportiskā tieksme būt labākajam sāka izpausties jau agri. Bērībā, būdams augumā neliels un vārgs, viņš esot daudz laika un enerģijas veltījis sava gara un miesas stiprināšanai. Jaunekļa gados, dzīvojot un strādājot Cēsīs, Cīruļu pakalnos viņš apguva dažādus slēpošanas trikus un kļuva par fristaila aizsācēju Latvijā.

Mākslinieks sauļojās jau no agra pavasara, visbiežāk liedagā, mazliet iebriids jūrā. Saule bija Pauļuka aizraušānās mūža garumā, iedvesmojot daudzas gleznas. Savas darba gaitas Jānis Pauļuks uzsāka kā kaligrāfs, veicot dažādu iestāžu un valdības smalko rakstu pasūtījumus. Viņš strādājis Zemkopības ministrijas mērniecības daļā par zīmētāju un kaligrāfu. Izteiksmīgi glītais rokraksts māksliniekam saglabājis visas dzīves garumā un tiek uzskatīts, ka tas ir ietekmējis arī viņa gleznošanas manieri.

Nepabeigtās studijas Mākslas akadēmijā

Mākslas akadēmijā Jānis Pauļuks iestājās tikai 32 gadu vecumā. 1938.gadā viņš kļuva par brīvklauštāju, bet jau nākamajā gadā pameta savu labi atalgoto darbu, lai varētu netraucēti nodoties studijām un mākslai. Pasniedzējiem ar topošo gleznotāju neesot gājis viegli, jo viņam par visu ir bijis savs viedoklis, pie kura viņš arī ir stingri turējies. Arī studiju procesam piegājis līdzīgi — centīgi mācījies tikai tās disciplīnas, ko uzskatījis par vajadzīgām. Jau studiju gados mākslinieks saviem draugiem esot stāstījis, ka viņa mērķis ir ienest Latvijas glezniecībā jaunus paņēmienus un mainīt to.

Lai arī Pauļuks bijis labs students un pāris gados ticis līdz pat piektajam kursam, līdz diplomdarbam tomēr netika, jo 1941.gada jūlijā no akadēmijas tika izslēgts. Vēlāk viņš gan studijas atsāka, bet arī atsāktās studijas 1944./45. mācību gadā Pauļuks pārtrauca, šoreiz pēc paša vēlmes.

Glezna cilvēkiem, nevis valdošajai varai

Interesantu ceļu mākslinieks gājis attiecībās ar Mākslinieku savienību. 1944.gada 15.novembrī viņš kļuva par Latvijas PSR Padomju mākslinieku savienības biedra kandidātu un 1945.gada 5.jūnijā tika uzņemts par tās biedru.

Jānis Pauļuks neskaitāmas reizes tika gan pazemināts par kandidātu, gan atkal uzņemts par biedru, gan pavisam izslēgts. Toreiz izslēgšana no Mākslinieku savienības nozīmēja palikšana arī bez iztikas līdzekļiem, jo darbus pasūtīja tikai savienības biedriem. Interesanti, ka laikā, kad Latvijā Pauļuks bija izslēgts no Mākslinieku savienības, viņš Maskavā rikoja izstādi. Un tur viņa darbi guva lielu atzinību — no Maskavas Latvijas Mākslinieku savienībai tika dots rīkojums uzņemt Pauļuku savienībā. Neskatoties uz dažādiem šķēršļiem, savai mākslinieka sūtībai viņš tomēr palika uzticīgs un kādā vēstulē rakstīja: “Neesmu arodnieks, bet gleznoju dzīves dēļ, cilvēku labā.”

Par to, cik nelaimīgs viņš jutās, nespēdams iekļauties sava laikmeta mākslas prasībās, liecina zīmīte sievai Felicitai Pauļukai: “Cik smagi un grūti. Es jau daru visu, bet pašreiz spēki ir pie paša gala, un ar mani ir gaužām smagi. Nekad un nekad netici, ka gleznotājs ir radīts

labai dzīvei un ka īsta māksla ir slavas vērtība, — nē — lāsta.”

Gleznošanas stils

Jāņa Pauļuka gleznošanas veids tiek klasificēts kā abstraktais ekspresionisms, proti, bezpriekšmetiskā māksla, kurā ar formāliem glezniecības paņēmieniem — šlakstiem, pilinājumiem, it kā nekontrolētiem triepieniem, gleznojumu daudzajām kārtām — tiek veidots attēls, kam nav vizuāli vēstoša saturs. Interesanti, ka šāda gleznošanas tehnika tajā laikā bija raksturīga daudzviet pasaulē, taču Pauļuks, ņemot vērā tajā laikā pieejamo informāciju, to nevarēja zināt.

Pirmais daiļrades posms (1930./40.tie gadi) māksliniekam bija meklējumu laiks un klasisko vērtību apzināšana un pārvērtēšana. Pirmajiem darbiem ir raksturīga apvaldīta, pelēcīga, sudrabaina un reizēm patumša krāsu gamma. Savukārt 50. gados tapušajos darbos krāsai ir galvenā loma. Krāsa tiek izmantota kā galvenā formas izteiksmes līdzekļa dominante. Glezniecība kļuva atraištāka un krāsu palete gaišāka. Pauļuka mākslinieciskās meistarības brieduma posms ir sācies 70.gados. Šī laika darbiem raksturīga brīva un nepiespiesta kompozīcija, glezniecība kļūst atraištā, ar plašu, bagātīgu un skanīgu paletes spektru, brīva, ar virtuozu triepienu un ļoti dinamiska. ■

Inta Pauļuka, mūziķe, Jāņa Pauļuka meita un autortiesību mantiniece:

Mēs ar tēvu nedzīvojam kopā, bet katra mūsu tikšanās bija spilgts notikums, jo viņš pilnīgi atšķirās no visiem cilvēkiem, ko pazinu — gan izskatā, gan uzvedībā.

Viņam bija degošs, izteiksmīgs skatiens, izspūruši mati un tāds neparasts smaids... Arī apģērbs viņam bija tāds, kādu “normāli” cilvēki toreiz nevalkāja, piemēram, spilgti dzeltenas bikses. Vai kas tam līdzīgs. Bet viņam tas viss ļoti piestāvēja! Viņam patika būt uzmanības centrā — viņš varēja apstāties ielas vidū un visiem

garamgājējiem stāstīt, ka viņš ir gleznotājs Jānis Pauļuks un tā ir viņa meita. Mana mamma stāstīja, ka tad, kad biju pavisam maza, reiz viņš stūmis ratus pa toreizējās Ļeņina ielas vidū trolejbusiem pa priekšu, un visiem vajadzēja palaist mākslinieku, kas izgājis pastaigā ar meitu. No mammas stāstītā zinu, ka mans tēvs laikā, kad gleznoja, mēnešiem nevienu nelaida pie sevis darbnīcā, neatsaucās uz draugu aicinājumiem izklaidēties, bet, kad pabeidza darbu, devās tautā “nolaist tvaiku”. Katrs no mums izvēlas kādu lomu, lai būtu vieglāk izdzīvot. Toreiz, lai justos brīvs, tēvs izvēlējās nedaudz jukuša un mūžam iedzēruša, gandrīz vai klauna lomu. Un daudzi tam arī noticēja. Kāds vēl joprojām tic... Nedomāju, ka viņam bija mērķis pārveidot latviešu glezniecību. Viņš tā redzēja un juta, tā dzīvoja, kā glezno-

ja — spilgti un krāsaini. Uz āru šķietami nevērīgi, bet iekšēji — ļoti koncentrēti un piesātināti. Jaunībā viņš pelnīja iztiku ar kaligrāfiju — zīmēja kartes, un to ne katrs spēj. Man šķiet, ka patiesībā

viņš bija ļoti vienkāršs, ka visa viņa dzīve, ģimene, mīlestība bija glezniecība. Par gleznošanu viņš runājis gari un plaši, sevišķi, kad ieradās Mākslas akadēmijā. Domāju, ka šobrīd mana tēva devums latviešu glezniecībai netiek novērtēts. Pirms dažiem gadiem kāda Valsts mākslas muzeja darbiniece man teica: “Pauļuks

Viņš tā redzēja un juta, tā dzīvoja, kā gleznoja — spilgti un krāsaini. Uz āru šķietami nevērīgi, bet iekšēji — ļoti koncentrēti un piesātināti

jo šobrīd tā praktiski nav nopērkama. ■

Jāņa Pauļuka meita Inta Pauļuka

Agnese Kārše, AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

J.Pauļuks. Vasarņīcas nostūris

Vizuālo darbu autoriem visvairāk naudas no darbu tālākpārdošanas

J. Pauļuks. Zilā Jelgava

Vizuālo darbu nodaļai 2008. gadā bija labi rezultāti — vizuālo darbu autori par savu darbu izmantošanu saņēma Ls 42 370, kas ir par Ls 14 928 vairāk nekā 2007. gadā, tai skaitā par savu darbu reproducēšanu izdevniecībās (žurnālos, grāmatās, avīzēs) — Ls 8 588, raidīšanu televīzijā — Ls 2 151, kabeļtelevīzijā — 10 672, par darbu izmantošanu valsts un kultūras organizācijās — Ls 380, atbildību par tālāk-pārdošanu — Ls 20 579.

Kā redzams, proporcionāli visvairāk naudas saņemts par tālākpārdošanu, jo aktīvi darbojās oficiālais mākslas tirgus.

2008. gada beigās notika divas ievērojamas izsoles — klasiskās mākslas galerijas "Antonija" un Ivonnas Veiheres mākslas galerijas un Baltic Auction House — privātā Latviešu mākslas muzeja izsoles. Tika izsolīti vairāk nekā 50% no izsolēm pieteiktajiem darbiem. Starp izsolīto autoru darbiem bija, piemēram, Jāņa Tidemaņa "Sieviete ar

Izolēs atzinību guvušiem laikmetīgās mākslas autoru darbiem cenas ir apmēram vienādas ar klasiskām gleznām, kam ir vēsturiska nozīme, to cena — apmēram pieci, seši tūkstoši latu

blesi", Jāņa Pauļuka "Ziedi vāzē". Interesanti, ka dažu autoru darbu sākumcena no Ls 400 pieauga līdz pat Ls 2 600 vai arī no Ls 5 000 sasniedza Ls 8 000. Tāpat izsoles dalībniekiem ir tuva sprauga ciņa par kāroto mākslas darbu. Runājot par tālākpārdošanu, ir parādījušās jaunas tendences. Pēc lieliskās augšupējas mākslas darbu izsolēs ir vērojams zināms apmulsums mākslas tirgū. Raksturīgi ir arī tas, ka atzinību guvušiem laikmetīgās mākslas autoru darbiem cenas ir apmēram vienādas ar klasiskām gleznām, kam ir vēsturiska nozīme, to cena — apmēram pieci, seši tūkstoši latu. Šobrīd Latvijā ir liela interese par jauno autoru mākslu un tas ir viens no iemesliem, kāpēc vairākas pašmāju galerijas piedalās starptautiskajos mākslas tirgos.

Pašmāju galerijas aizvien biežāk dodas meklēt veiksmi uz ārzemju gadatirgiem. Piemēram, šogad latviešu mākslinieku Līgas Purmales un Rituma Ivanova darbi piedalījies

"Sotheby's" izsolē, kura notika 9. jūnijā, Londonā.

Uz 18. novembra svētkiem vairākas izdevniecības izmantoja iespēju izdot grāmatas, kas veltītas Latvijas valsts 90 gadu dzimšanas dienai. Jāatzīmē, ka no AKKA/LAA pārstāvētajiem autoriem visvairāk tika izmantotas ievērojamā 20. gs. sākuma fotogrāfa Viļa Rīdzenieka darbi. Vislielāko interesi grāmatu sastādītāji izrādīja par autora vēsturisko fotogrāfiju "Latvijas Republikas proklamēšana 1918. gada 18. novembrī", kurā autors iemūžinājis Latvijas Republikas proklamēšanas brīdi Rīgas pilsētā (tagadējā Latvijas Nacionālajā) teātrī.

Kā zināms, AKKA/LAA aktīvi sadarbojas arī ar ārzemju autortiesību organizācijām. Ārzemēs esošajām izdevniecībām kaut arī neliela, tomēr ir interese par Latvijas autoru darbu izmantošanu gan žurnālos, gan grāmatās un televīzijā, piemēram, izmantoti mākslinieces Džemmas Skulmes darbi. Arī pašmāju izdevniecības izmanto ārzemju autoru mākslas darbus. Ar AKKA/LAA starpniecību autoratlīdzība pārskaitīta mūsu māsu organizācijām ASV, Francijā, kā arī tepat tuvākajiem kaimiņiem Igaunijā un Lietuvā.

Nepieciešama lielāka autoru mantinieku aktivitāte juridisko formalitāšu kārtošānā. Īpaši pasīva attieksme ir tad, ja atlīdzības summa nav liela. Mantiniekiem jāņem vērā, ka, ja autoram ir vairāki darbi, tad tā noteikti nebūs pēdējā reize, kad pienāksies atlīdzība. Tāpēc lūgums atsaukties autoru mantiniekus, kuri ir minēti AKKA/LAA publicēto meklējamo autoru un autoru mantinieku sarakstos AKKA/LAA Ziņās vai lielākajos laikrakstos.

2009. gada pirmais pusgads rāda, ka, neskatoties uz dižķibeli, vizuālos darbus joprojām vēlas lietot gan izdevēji, gan citi izmantotāji. Arī izsoļu rīkotāji nav pārtraukuši savu darbību, lai gan izsoļu un izsolīto darbu skaits kļuvis mazāks. Īsti kolekcionāri par mākslas darbu iegūšanu savā īpašumā nav zaudējuši interesi. ■

Inga Mūrniece,

AKKA/LAA Vizuālo darbu nodaļas vadītāja

Muzikālie darbi internetā. Juridiskais aspekts

Nemot vērā pašreiz aktuālo jautājumu par muzikālo darbu likumīgu ieviešanu un to pieeju internetā, vēlamies vērēt uzmanību uz tiesisko regulējumu šajā jomā, lai turpmāk izvairītos no nepārdomātu un tiesiski nepamatotu apgalvojumu izteikšanas.

Tiesības padarīt darbu pieejamu

WIPO līguma par autortiesībām 8. pants:
"Nepārkāpjot Bernes konvencijas 11(1)(ii), 11bis(1)(i) un (ii), 11ter(1)(ii), 14(1)(ii) un 14bis(1) panta noteikumus, literāro un mākslas darbu autoriem ir ekskluzīvas tiesības atļaut komunicēt ar publiku, raidot savus darbus pa vadiem vai ēterā, arī padarīt šos darbus pieejamus sabiedrībai tādā veidā, ka sabiedrības locekļi var tos izmantot jebkurā vietā un laikā pēc katra individuālas izvēles."

Autortiesību likuma 15. panta 1. daļas 7. punkts:

"Autoram, izņemot datubāzes vai datorprogrammas autoru, attiecībā uz sava darba izmantošanu ir izņēmuma tiesības padarīt darbu pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tam var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā."

Šajos normatīvo aktu pantos autoriem ir nostiprinātas izņēmuma tiesības atļaut vai aizliegt padarīt savus darbus pieejamus sabiedrības locekļiem tādējādi, ka tiem var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā. Visbiežāk ar to tiek saprastas autoru tiesības padarīt darbus pieejamus internetā, lai gan tas nav vienīgais šo tiesību realizācijas veids. Literatūrā (arī turpmāk tekstā) šis autora izņēmuma tiesības saīsināti dēvē par *tiesībām padarīt pieejamu* (ang. *making available rights*, vāc. *Recht der öffentlichen Zugänglichmachung*).

Jēdziens "individuāli izraudzītā laikā" nozīmē, ka konkrētajam autora darbam sabiedrības locekļi var piekļūt jebkurā laikā pēc savas izvēles, vai nu tas būtu pkst.6.00 no rīta vai arī 18.00 pēcpusdienā. Darbs ir pieejams pastāvīgi, pretēji, piemēram, televīzijai, kur

noteiktu raidījumu vai darbus sabiedrības locekļi var noskatīties televīzijas, nevis šo sabiedrības locekļu izvēlētos laikos.

Savukārt, ar jēdzienu "individuāli izraudzītā vietā" jāsaprot tas, ka šim darbam var piekļūt no dažādām vietām — vai tas būtu Rīgā, vai Ņujorkā. Tas ir pretēji, piemēram, mākslas galerijā pastāvīgi vai uz laiku izstādītam darbam, kuram vienā laikā pieeja ir tikai vienā konkrētā vietā. "Nosacījums, ka sabiedrības locekļi var darbam piekļūt individuāli izraudzītā laikā un vietā, nedrīkst tikt tulkots pārāk šauri. Pietiekoši ir, ja lietotājs var izvēlēties starp dažādām vietām un piekļuve darbam ir iespējama zināmu (noteiktu) laika posmu. 24 stundu pieejamība nav nepieciešama."¹

Jēdzienu "tiesības padarīt pieejamu" skaidro divējādi²

: — tehniskā pieeja (kad uz attiecīgā servera vai attiecīgajā datorā atrodas darbs, kas ir padarīts pieejams sabiedrības locekļiem pēc to pieprasījuma);

— funkcionālā pieeja (kad tiek organizēti, kontrolēti vai tiek piedāvāti pakalpojumi, kuru rezultātā darbs ir padarīts pieejams sabiedrības locekļiem pēc to pieprasījuma. Šajā gadījumā tehnoloģijas, ar kādām tiek piedāvāts konkrētais pakalpojums, nav noteicošais faktors). No iepriekšminētā izriet, ka nav svarīgi tehniskie līdzekļi, ar kādiem darbs ir *ticis padarīts pieejams* sabiedrības locekļiem, svarīgs ir pats fakts, ka darbs ir *ticis padarīts pieejams*. Tādējādi nav svarīgi, vai konkrētā darba kopija atrodas uz attiecīgas lapas (A) satura nodrošinātāja servera vai arī tā ir saite no lapas A uz vietu citā lapā (B) — darbs ir *ticis padarīts pieejams* mājas lapas A apmeklētājam. Ja darbs, kas ir *padarīts pieejams*, atrodas uz lapas satura nodrošinātāja servera, tad lapas satura nodrošinātājam ir papildus jāsaņem atļauja darba reproducēšanai.

Piemēri, kad darbs tiek padarīts pieejams:

— Darbs ir ievietots mājas lapā nepastarpināti (neizmantojot saites uz citu serveri, bet atrodas fiziski uz interneta vietnes servera), lapas apmeklētājiem ir iespēja to noklausīties un/vai lejuplādēt. Ja darbu ir iespējams arī lejuplādēt, tad tādējādi tiek realizētas arī autora tiesības uz darba reproducēšanu.

— Darbam ir iespēja piekļūt, ar peli uzklīkšķinot uz saites lapā A (neatkarīgi no tā, vai darba noklausīšanās iespējama, atrodoties sākotnējā mājas lapā, vai jau citā mājas lapā), tādējādi nokļūstot lapā B vietā, kurā var piekļūt darbam. "Satura nodrošinātājs, kurš savā lapā iekļauj automātisku saiti, uz kuras, noklikšķinot ar peles taustiņu, ir iespēja piekļūt muzikālajam darbam bez papildus gala lietotāja darbībām, pats ir atbildīgs par lapas saturu, kurā apmeklētājs nokļuvis ar saites palīdzību, tādējādi *padarot šos darbus pieejamus*. Izveidojot šādas tiešās hipersaites, lapas satura nodrošinātājs *pats padara darbus pieejamus*."³

— Darbs pieejams telefonu vai mobilo telefonu zvanu toni, muzikālie darbi vai spēles.

— Darbs pieejams ar telefaksa starpniecību.

— Pieejama iespēja noklausīties darba daļu (*prelistening*) interneta veikalos.

— Darbs (mūzika, teksti vai attēli) iekļauts ikvienam pieejamā interneta prezentācijā. Arī gadījumā, kad darba noklausīšanās neierosina gala lietotājs (piemēram, atverot kādu mājas lapu, automātiski skan mūzika), darbs ir *ticis padarīts pieejams*. Darbs netiek *padarīts pieejams*, ja tas tiek nosūtīts ar e-pasta starpniecību, jo iekļaujot darbu e-pastā, tas tiek reproducēts. Sekojoši, ja tiek sūtīts e-pasts nevis vienam cilvēkam, bet gan plašākam cilvēku lokam, piemēram, apsveikumi Ziemassvētkos, un tajā ir iekļauts autora darbs, tiek veikta šī darba reproducēšana un izmantošana. Arī gadījumā, ja darbam var piekļūt personu loks,

kas nepārsniedz ģimenes loka jēdzienā ietvertās personas, darbs netiek *padarīts pieejams*. Gadījumā, kad kāda persona ievieto internetā darbus, lai

tiem piekļūtu no citas vietas, tie nav padarīti pieejami, ar nosacījumu, ka šī persona darbu piekļuvei izmanto paroli kā nodrošinājumu tam, lai darbiem nepieklūtu citi sabiedrības locekļi.”⁴

Savukārt, ja uzņēmums savā iekšējā tīklā ievieto darbus, kuriem var piekļūt visi vai daļa uzņēmuma darbinieku, darbs tiek padarīts pieejams.

Svarīgi ir atcerēties, ka mājas lapas satura nodrošinātājs (ar to saprotot atbildīgo personu par satura ievietošanas tiesiskajiem aspektiem, un šādā nozīmē šis termins tiek lietots tekstā turpmāk) būs juridiski atbildīgs ne tikai par personiski ievietotajiem darbiem, bet arī par šīs lapas lietotāju ievietoto informāciju.

Kā piemēru var minēt labi pazīstamo

www.youtube.com, kur lielu daļu ar autortiesībām aizsargāto darbu ir ievietojuši tieši

gala lietotāji, nevis lapas satura nodrošinātāji. Sākotnēji tas

var šķist nelogiski, taču tieši www.youtube.com ir vieta,

kur jebkuram sabiedrības loceklim ir iespēja padarīt

pieejamu autora darbu, jo tieši šīs lapas izveidotāji un satura

nodrošinātāji ir izveidojuši un finansē šādu iespēju. Tieši

tāpēc www.youtube.com satura nodrošinātājiem, nevis

gala lietotājiem ir jāsaņem atļauja padarīt darbus pieejamus. Arī gadījumā, ja šādas

lapas satura nodrošinātāji lapas lietošanas noteikumos būs iekļāvuši

nosacījumu par atbildības pāreju uz gala lietotājiem, bet nebūs izrādījuši

atbilstošu pretdarbību no savas puses lietotāju nelikumīgajai rīcībai, atbildība

būs jāuzņemas lapas satura nodrošinātājam.

Autortiesību ierobežojumi

Latvijas medijos kļūdaini ir izskanējusi informācija, ka saskaņā ar Autortiesību likuma 19.panta nosacījumiem

autortiesības nav uzskatāmas par pārkāptām, ja bez autora piekrišanas un bez

atlīdzības Autortiesību likumā noteiktajā kārtībā tiek izmantots publiski

pieejams vai izstādīts darbs. Šo likuma pantu nevar lasīt un vērtēt atsevišķi,

atraujot no pārējā likuma teksta. Šajā Autortiesību likuma 19.pantā ir tikai

dots autoru mantisko tiesību ierobežojošo gadījumu uzskaitījums, bet katra

atsevišķā gadījuma skaidrojums ir

norādīts nākamajos likuma pantos. Konkrētais gadījums ir paskaidrots

Autortiesību likuma 25.panta 1.daļā, kur ir minēts:

“Publiskās vietās pastāvīgi izstādīta arhitektūras, fotogrāfijas, vizuālās mākslas, dizaina, kā arī lietišķās mākslas

darba attēlojumu drīkst izmantot personiskai lietošanai, informācijā ziņu raidījumos vai aktuālo notikumu

apskatos vai ietvert darbos nekomerciālā nolūkā.”

Pirmkārt, jēdziens “publiskā vieta” ir jāsaprot šaurākā nozīmē, nepaplašinot to ar interneta vidi. Ar publisku vietu

šajā kontekstā doktrīnā saprot “publiskos ceļus, ielas vai laukumus”.

Otrkārt, šis autora mantisko tiesību ierobežojums nemaz

neattiecas uz muzikālajiem darbiem, tāpēc atsauce uz šo autoru mantisko tiesību ierobežojumu ir nekorekta.

Bez tam, šī paša panta 2.daļā ir īpaši norādīts: “Šā panta pirmajā daļā minētais neattiecas uz gadījumiem, kad

darba attēlojums ir objekts tālakai darba atkarīšanai, raidorganizācijām raidīšanai

vai darba attēlu izmantošanai komerciālos nolūkos”, kas

nozīmē, ka arī publiski izstādītas fotogrāfijas padarīšana pieejama

sabiedrībai ārpus šajā pantā noteiktā bez autora atļaujas

nav pieļaujama. ■

¹ Cristian-Uwe Neubert. Urheberrechtliche Aspekte der Musiknutzung im Online-Zeitalter. Aachen: Shaker Verlag, 2005. S 47.

² Jacqueline Seignette, The exclusive right to make available to the public. www.hoekker.nl

³ Copyright Board Canada. Decision of the Board. <http://www.cb-cda.gc.ca/decisions/m27101999-b.pdf>

⁴ Cristian-Uwe Neubert. Urheberrechtliche Aspekte der Musiknutzung im Online-Zeitalter. Aachen: Shaker Verlag, 2005., S 48.

⁵ Manfred Rehlinger. Urheberrecht. 15.Auflage. München: Verlag C.H.Beck, 2008. S 189.

Mag. iur. Laura Kreile,

Mag. iur. Inese Lūkina, zvērināta advokāte

Starptautiskā audita rezultāti — pozitīvi

Tā kā AKKA/LAA strādā starptautiskā mērogā, sadarbojoties ar autortiesību organizācijām visā pasaulē, un ir starptautiskās konfederācijas CISAC biedrs, dažādas starptautiskās organizācijas regulāri veic AKKA/LAA darbības auditu. Viens no šādiem auditiem notika arī šīgada jūnijā, kad Latvijā bija ieradusies Lielbritānijas autortiesību organizācijas PRS for Music pārstāvji.

Starptautiskie auditori Ians Bleks (Iain Black) un Bens Makīvens (Ben McEvan)

ieradās Rīgā, lai klātienē noskaidrotu, kā ekonomiskā krīze ir skārusi Latvijas

autorus, kādas ir būtiskākās pārmaiņas. Tikšanās laikā tika pārrunāts tas, ka

samazinās ienākumi no mūzikas publikā izpildījuma ēdināšanas iestādēs un

veikalos, jo daudzi uzņēmumi ir bankrotējuši. Kā pozitīvs faktors autoru

ienākumiem no mūzikas publikā izpildījuma ir tas, ka joprojām tiek

rikoti dažādi koncerti un festivāli. Rezumējot tikšanās laikā pārrunāto,

PRS pārstāvji atzina, ka vislielākās problēmas tam, lai autori saņemtu

viņiem pienākošos atbildzību, sagādā raidorganizācijas, no kurām

daudzas gadiem ilgi lieto autoru darbus, par to nemaksājot, un tiesas procesi

lietās ar raidorganizācijām ilgst jau gadiem. Auditori bija pārsteigti par

Latvijas iedzīvotāju klaji noliedzīgo attieksmi par autortiesību ievērošanu internetā.

Kā informēja I.Bleks un B.Makīvens, nekur citur attīstītajās Eiropas valstīs

tik smaga situācija nav, jo tur cilvēkiem kopš mazām dienām ir mācīts, ka par

autoru darbu lietošanu ir jāmaksā neatkarīgi no tā, kādā vidē tas tiek

lietots, jo pretējā gadījumā tas būtu nopietns likumpārkāpums.

Kopumā PRS for Music pārstāvji atzina, ka AKKA/LAA darbs ir esošajai

situācijai atbilstošs un tiek darīts viss, lai autori saņemtu sev pienākošos

atlīdzību. ■

Agnese Kārse,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Pieredzes apmaiņa par autortiesību administrēšanu internetā

Autoru biedrību darbinieki no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Lielbritānijas dalās pieredzē par darbu interneta vidē

Interneta vide un dažādu autoru darbu izmantošana tajā ir salīdzinoši jauna, tādēļ šobrīd aktīvi tiek domāts gan par efektīvāko autortiesību administrēšanas veidu, gan par sabiedrības informēšanu par šiem jautājumiem. Lai rastu labāko risinājumu un mācītos no pieredzējušāko organizāciju pieredzes, AKKA/LAA organizēja Baltijas semināru par autoru darbu izmantošanu internetā.

Tā kā daudzas problēmas ir līdzīgas visām Baltijas valstu autoru biedrībām, seminārā piedalījās arī kolēģi no Lietuvas autoru biedrības LATGA-A un Igaunijas biedrības EAU.

Dalīties pieredzē AKKA/LAA aicināja pieredzējušākos kolēģus no Lielbritānijas autoru

biedrības PRS for Music-Ianu Bleku (Iain Black) un Benu Makīvenu (Ben McEvan).

Seminārā tika pārrunāta citu valstu pieredze, likumi, tarifi, darba metodes un aktuālākās

problēmas, īpašu uzmanību pievēršot dažādiem mūzikas izmantojuma veidiem internetā

vidē un aspektiem, kas katrā gadījumā ir jāņem vērā autortiesību organizācijai.

Visplašākās diskusijas radās saistībā ar mājaslapām, kuru saturu veido paši lietotāji (piemēram, YouTube), jo šajā

gadījumā ir ļoti svarīgi noteikt, kurā brīdī atbildība gulstas uz lapas uzturētāju un

kurā — uz lietotāju. Interesanti, ka citās valstīs nav bijusi tāda sabiedrības agresīva reakcija pret autortiesību ievērošanu internetā vidē, kāda šobrīd ir Latvijā.

PRS pārstāvji bija pārsteigti par Latvijas mājas lapu īpašnieku attieksmi un atzīmēja, ka kopumā Lielbritānijā šāda situācija būtu neiedomājama, jo visiem ir skaidrs, ka par autora darba lietošanu ir jāmaksā autoram atbildzību, neatkarīgi no tā, vai

tas tiek izmantots koncertā, pasākumā vai internetā.

Semināra dalībnieki secināja, ka attiecībā uz darbu izmantošanu internetā un autoratlīdzības maksāšanu autoram nav nozīmes tam, kādā veidā darbs ir ticis lapā ievietots — vai saglabājot uz

datora cietā diska vai kā saite no citas lapas, jo rezultāts visos gadījumos ir vienāds — mājas lapas īpašnieks autora darbu padara pieejamu, tādējādi veicinot savas lapas apmeklēšanu.

Semināra dalībnieki tāpat dalījās pieredzē par dažādām interneta lapu monitorēšanas iespējām, komunikācijas veidiem ar dažādiem darbu lietotājiem un citu noderīgu informāciju. ■

Citās valstīs nav bijusi tāda sabiedrības agresīva reakcija pret autortiesību ievērošanu interneta vidē, kāda šobrīd ir Latvijā

Agnese Kārse, AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Jau ceturto gadu notiek Autoru dienas

Ari šogad autoru biedrība AKKA/LAA turpināja par tradīciju kļuvušo projektu “Autoru dienas”, kas veltīts Pasaules Grāmatu un autortiesību dienai 23. aprīlī un Pasaules Intelektuālā īpašuma dienai 26. aprīlī. Jau ceturto gadu autoru biedrība organizēja dažādus pasākumus, lai paaugstinātu sabiedrības informētību par autortiesībām un veicinātu autortiesību ievērošanu mūsu valstī.

Autoru dienu mērķis ir akcentēt būtiskākos autortiesību jautājumus, informēt sabiedrību par autoru ieguldījumu Latvijas kultūrā un viņu autortiesībām, to būtību un īstenošanu.

Šogad, organizējot atvērto durvju dienu pasākumus biedrībā, tradicionāli lielākā uzmanība tika pievērsta studentu — topošo kultūras darbinieku un citu ar autortiesībām saistītu specialitāšu pārstāvju — izglītošanai par autortiesību jautājumiem, kas būs būtiski studentu turpmākajās darba gaitās.

Atvērto durvju dienās biedrība piedāvā studentiem iepazīties ar autortiesību administrēšanas darbu, dodoties ekskursijā pa biedrības telpām un dzīvē apskatot to, kā notiek līgumu slēgšana ar autoriem, kā tiek aprēķināta un autoriem sadalīta atbildzība par viņu darbu lietošanu, paviesoties Autortiesību muzejā un uzzināt par autortiesību rašanos un attīstību, kā arī uzzināt praktiskas lietas, kas būs noderīgas studentu tālākajās darba gaitās, piemēram, kādos gadījumos ir nepieciešama licence autordarbu lietošanai, kāds ir licences iegūšanas process, kādus dokumentus nepieciešams iesniegt, kā tiek noteikts atbildzības lielums autoru darbu izmantošanai un kā samaksātā atbildzība tiek sadalīta autoriem.

Nodarbības ar studentiem notika gan biedrības telpās, gan viesojoties pie studentiem augstskolās. Tāpat Autoru dienu ietvaros AKKA/LAA speciālisti piedalījās Latvijas dizaineru savienības organizētajā seminārā, stāstot dizaineriem par viņiem būtiskākajiem autortiesību aspektiem. ■

Agnese Kārse,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Agnese Kārse,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Pensionāri, kas saņem autoratlīdzību, pensiju saņems pilnā apmērā

Saeimas 16. jūnijā pieņemtais likums "Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no 2009.gada līdz 2012.gadam", kurā strādājošiem pensionāriem noteikts pensiju samazinājums par 70%, pretēji sākotnēji plānotajam tomēr neattieksies uz pensionāriem, kas saņem autoratlīdzību.

Sākotnēji likumprojektā bija paredzēts noteikt pensijas samazināšanu visām pensijas vecuma personām, kam bez pensijas ir vēl kādi citi ienākumi. Arī nozīmīga daļa AKKA/LAA pārstāvēto autoru jeb 600 personu ir pensionāri, un viņu saņemtā autoratlīdzība gada laikā ir neregulāra un neliela, tās apmērs nav salīdzināms ar pensijas apmēru. Tai pat laikā katram individuālajam autoram viņa saņemtā autoratlīdzība ir svarīgs ieņēmumu avots. Tādēļ AKKA/LAA vērsās Saeimas Finanšu un

budžeta lietu komisijā, lai vērstu tās uzmanību uz iespējamo situācijas absurdumu un netaisnību. Ja sagatavotie likuma grozījumi paredzētu pensijas samazinājumu ne tikai pensionāriem — darba ņēmējiem, bet arī pensionāriem, kuri saņem autoratlīdzību, praksē varētu veidoties situācija, ka autors, kurš pirms desmit gadiem sarakstījis kādu dziesmu, grāmatu utt. un par to saņem nelielu autoratlīdzību, šīs autoratlīdzības dēļ zaudē savu galveno iztikas avotu — pensiju. Šādā situācijā sabiedrības sociāli visneaizsargātākā daļa — pensionāri varētu tikt nostādīti grūtas izvēles priekšā — atteikties no nelielās autoratlīdzības, kuru viņi šobrīd saņem par dzīves laikā sniegto ieguldījumu Latvijas kultūrā, vai nesaņemt 70% no savas pensijas. Ņemot vērā iepriekš minēto,

AKKA/LAA sevis pārstāvēto autoru vārdā lūdza Saeimas deputātus izvērtēt, vai, istenojot valdības sēdē nolemtu un pieņemot Ministru Kabineta sagatavotos likuma grozījumus, neradīsies situācija, kurā atsevišķiem pensionāriem, kuri saņem autoratlīdzību par savas dzīves laikā radītajām Latvijas kultūras vērtībām, pensija tiks samazināta par 70%. Par laimi Saeima, pieņemot šo likumu, ņēma vērā AKKA/LAA iebildumus un attiecībā uz pensionāriem, kas saņem autoratlīdzību, tika izdarīts izņēmums — autoratlīdzību saņemošie pensionāri arī turpmāk saņems pensiju pilnā apmērā. ■

Agnese Kārse,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Dokumentācijas un sadales tehniskā komisija Atēnās

Dokumentācijas un sadales tehniskā komisija šogad notika Atēnās un pulcēja vairāk nekā 100 autoru organizāciju dokumentācijas un sadales speciālistus. Galvenokārt tika analizēta autoru organizāciju atbilstība CISAC Profesionālajiem noteikumiem un Saistošajām rezolūcijām.

Neaizmirsīsim, ka šobrīd CISAC apvieno 222 autoru organizācijas no 118 valstīm, kuru skaitā ir gan lielās un vecās Eiropas organizācijas Vācijā, Anglijā, Francijā, gan salīdzinoši jaunās — Baltijas valstīs, tāpat pavisam nesen dibinātās Dienvidamerikā un Āfrikas valstīs. Taču visām autoru organizācijām jāatbilst CISAC apstiprinātajiem vienotajiem kritērijiem, respektīvi — jāspēj nodrošināt saviem autoriem un autoru darbu lietotājiem vienāds pakalpojumu līmenis. Dokumentācijas un sadales tehniskās komisijas vadība atzina, ka ir nepietiekama komunikācija starp tehnisko komisiju, kas nosaka dokumentācijas un sadales lietu stratēģiju un Kopējās informācijas sistēmu CIS, kas nodarbojas ar praktiskajām lietām, ievieš jaunos doku-

mentāciju formātus, izstrādā atbilstošo dokumentāciju un programmatūru. Tieši šīs nepietiekošās saskaņotības dēļ uz nenoteiktu laiku tika atlikta vienotās nenoskaidroto autoru muzikālo darbu sarakstu formas ieviešana. Iecere ir ļoti laba, organizācijas nesūtīs nenoskaidroto autoru darbu sarakstus cita citai, bet gan iekopēs tos attiecīgā CISAC interneta vietnes failā, kur vispirms šie saraksti tiks automātiski salīdzināti ar CIS ietvaros pieejamajām autoru darbu datu bāzēm, bez tam arī katrai ieinteresētajai autoru biedrībai būs iespējams šos sarakstus salīdzināt ar savā datu bāzē reģistrētajiem muzikālajiem darbiem, lai pārbaudītu, vai kaut kur nav paslēpušies tās pārstāvēto autoru darbi. Tehniskas nesaprašanās dēļ — netiekot galā ar programmas testēšanu, tika atlikta arī vienotā muzikālo darbu autoratlīdzības sadales atskaišu formāta ieviešana. Vēl cits dažādu žanru autoriem ļoti nozīmīgs jautājums tika skatīts saistībā ar no kabeļoperatoriem saņemtās atbildības sadali dažādiem tiesību īpašniekiem. AKKA/LAA un SABAM kā

multirepertuāras organizācijas, kas pārstāv gan muzikālo, gan literāro, gan vizuālo un audiovizuālo darbu autoru tiesības, šo jautājumu jau sen bijušas spiestas atrisināt. Piemēram, AKKA/LAA autoru padome, balstoties uz programmu analīzi un CISAC rekomendācijām no kabeļoperatoriem iekasēto atbildību dažādajiem tiesību veidiem sadala sekojoši: 42% muzikālo darbu autoriem, 21% literāro, 6% vizuālo un 31% audiovizuālo darbu autoriem. Jāatzīmē, ka arī kabeļoperatoriem ir izdevīgi vienoties par maksājamās atbildības lielumu tikai ar vienu autorus pārstāvošu organizāciju, nevis par katru atsevišķu summu ar katru tiesību veidu atsevišķi pārstāvošo organizāciju. Labākai informācijas apmaiņai kalpos CISAC sadales metožu datu bāze, kurā katra organizācija ievietos savus sadales noteikumus, lai ar tiem varētu iepazīties pārējās māsu biedrības. Komisijas dalībnieki nolēma, ka labāk jākoordinē Dokumentācijas un sadales tehniskās komisijas un Kopējās informācijas sistēmas komisijas sadarbība, tālab tika apstiprināts abu komisiju attīstības plāns līdz 2012.gadam. ■

Anita Sosnovska,

AKKA/LAA izpildītājas vietniece, Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītāja

Autoru akadēmija: mācāmie atgūt nodokļos samaksāto naudu

Februārī AKKA/LAA aicināja savus biedrus apmeklēt Autoru akadēmijas semināru, kas šoreiz bija veltīts ne pārāk radošai, bet mums visiem ļoti svarīgai tēmai — nodokļiem. Semināra dalībnieki ne vien uzzināja par svarīgākajiem jaunumiem, bet arī praktiski apguva nodokļu aprēķināšanu un ieņēmumu deklarācijas aizpildīšanu.

Šajā reizē Autoru akadēmijas nodarbības vadīja nodokļu konsultante Zenta Auziņa un AKKA/LAA galvenā grāmatvede Baiba Lapiņa. Nodarbību galvenais mērķis bija autoriem iemācīt, kā atgūt daļu no naudas, kas no autoratlīdzības samaksāto nodokļos, kā arī vērst autoru uzmanību uz to, ka viņi var atgūt arī daļu no naudas, kas samaksāta kā iemaksa uzkrājošajā dzīvības apdrošināšanā, par studijām, medicīniskajiem pakalpojumiem vai citiem attaisnojamiem izdevumiem.

Jaunumi par iedzīvotāju ienākumu nodokli

No 2008.gada 1.janvāra par ienākumiem, kas saņemti no autoratlīdzības, ir samazināts iedzīvotāju ienākumu nodoklis (IEN) no 25% uz 15%. Autortiesību mantiniekiem saglabājas 23% nodokļu likme, jo viņi autoratlīdzību nesaņem par savu profesionālo darbību. Šādas izmaiņas ir noteiktas grozījumos likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli". Nodokli ietur jau pie atbildības izmaksas, respektīvi, AKKA/LAA pati nomaksā šo nodokli par saviem autoriem.

Autori ir jāatceras, ka, ja ienākuma nodoklis taksācijas gada laikā ir pilnā apmērā ieturēts ienākuma izmaksas vietā (AKKA/LAA par saviem autoriem nomaksā nodokli pilnā apmērā), fiziskai personai, kura saņem autoratlīdzību, atšķirībā no cita veida saimnieciskā darba veicējiem, nav jāiesniedz gada ienākumu deklarācija un nav jāreģistrē sava darbība Valsts ieņēmumu dienestā. Tas jāņem vērā autoriem, kuri līdz šim bija reģistrējušies kā pašnodarbinātie. Diemžēl 2008.gada beigās veiktās izmaiņas likumā par ienākuma nodokli autoriem ir arī krietni sarežģījušas ienākuma deklarācijas aizpildīšanu un radījušas situāciju, kad deklarācijas aizpildīšana autoram var beigties arī ar to, ka jāveic nodokļu pārrēķināšana, jo grozījumi iedzīvotāju ienākuma nodokļa likumā

nosaka, ka personai (izņemot pensionārus), kas strādā algotu darbu (par kuras ienākumiem tiek maksāts ienākuma nodoklis 23% apmērā) un gada laikā saņem autoratlīdzību (par kuru tiek piemērots ienākumu nodoklis 15% apmērā) vismaz 600 latu (neto), obligāti ir jāiesniedz iedzīvotāju ienākumu deklarācija un jāveic nodokļu pārrēķins, proporcionāli sadalot atskaitāmo izdevumu (neapliekamais ienākums, atvieglojumi, autora un citi attaisnotie izdevumi) summu starp abiem ienākumu veidiem. Nodokļu pārrēķina rezultātā, īpaši gadījumos, kad autoratlīdzībā saņemtā nauda ir bijusi lielāka par attiecīgā perioda darba algu, var rasties situācija, kad deklarācijas iesniedzējam nodokļu pārrēķina rezultātā ir jāsamaksā valstij nodokli papildus summa. Pēkšņo likuma izmaiņu dēļ AKKA/LAA nevarēja paspēt pārveidot datorprogrammas un no AKKA/LAA savāktajām autoratlīdzībām netika aprēķināti autoru attaisnotie izdevumi. Tādēļ par 2008.gadu pārmaksāto naudu autori var atgūt aizpildot ienākumu deklarāciju. Šajā gadījumā tas, ka AKKA/LAA par pagājušo gadu nepiemēroja autora izdevumus, autoriem var būt pat izdevīgi, jo ir diezgan liela varbūtība, ka pēc nodokļu pārrēķina izlīdzināsies summa, kas autoram būtu jāsamaksā nenomaksātajos nodokļos (pēc pēdējiem likuma grozījumiem) un ko autors var saņemt atpakaļ no valsts. No 2009.gada AKKA/LAA pie atbildību izmaksas autoriem aprēķinās autoru attaisnotos izdevumus atbilstoši likumā noteiktajam.

Sociālais nodoklis

Persona, kas nestrādā algotu darbu (nav darba ņēmējs) un saņem autoratlīdzību, ir uzskatāma par pašnodarbinātu personu un tai ir jāveic valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas atbilstoši pašnodarbinātām personām noteiktajai likmei — 30,44%. Persona, kura saņem autoratlīdzību un vienlaikus strādā arī algotu darbu, ir tiesīga pati izvēlēties, vai no autoratlīdzības veikt sociālās apdrošināšanas iemaksu vai neveikt. Šīs personas savu izvēli var mainīt vienu reizi pārskata periodā, kas pašnodarbinātajam ir noteikts sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšanai. Pašnodarbinātajam obligāti jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksa, ja ienākumi saņiedz Ministru kabineta noteikto sociālo

apdrošināšanas iemaksu objekta minimālo apmēru, kas 2008.gadā bija 150 Ls mēnesī jeb 1800 Ls gadā, bet 2009.gadā ir 180 Ls mēnesī jeb 2160 Ls gadā. Ja pašnodarbinātās personas ienākumi 2009.gadā ir lielāki par 180 Ls, persona pati var izvēlēties — maksāt sociālās apdrošināšanas iemaksu tikai no noteiktās minimālās summas 150 latiem vai no visiem ienākumiem. Jāatceras, ka pēc tam kad no autoratlīdzības gūtie ienākumi ir sasnieguši MK noteikto summu 180 Ls mēnesī vai 2160 Ls gadā, pašnodarbinātajam līdz nākamā mēneša 10. datumam ir jāreģistrējas VID teritoriālajā iestādē kā sociālo iemaksu veicējam.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic tikai par to mēnesi, kurā ienākumi ir sasnieguši noteikto minimālo summu, no kuras sākot ir veicama iemaksa. Sākot ar to mēnesi, kad kalendārā gada ienākumi sasniedz noteikto minimālo apmēru un cilvēks reģistrējas kā sociālās apdrošināšanas iemaksas veicējs, sociālās apdrošināšanas iemaksa ir jāveic par visiem turpmākajiem mēnešiem (vismaz no 180 Ls) līdz kalendārā gada beigām vai pašnodarbinātā statusa zaudēšanai. Reizi ceturksnī līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15. datumam (15. aprīlim, 15. jūlijam, 15. oktobrim, 15. janvārim) pašnodarbinātajam ir jāveic sociālās iemaksas un jāiesniedz VID ziņojums par veiktajām sociālajām iemaksām attiecīgajā ceturksnī.

Iedzīvotāju ienākumu deklarācija

Lai atgūtu nodokļos samaksāto naudu, VID teritoriālajā iestādē pēc deklarētās dzīves vietas jāiesniedz gada ienākumu deklarāciju. Tā var atgūt autora izdevumus, kas saistīti ar autora darbu radīšanu, izdošanu, izpildīšanu vai citādu uzmanīšanu, pie kam ar 2008.gadu ir iespēja veikt pārrēķinu par 3 pēdējiem gadiem. Ja ir veiktas iemaksas uzkrājošajā dzīvības apdrošināšanā, ar deklarāciju var atgūt 25% par gada laikā veiktajām iemaksām. Tāpat, aizpildot šo deklarāciju, iespējams atgūt daļu no naudas, kas samaksāta par studijām vai medicīniskajiem pakalpojumiem. Aizpildot ienākumu deklarāciju, iespējams atgūt arī naudu, ja kaut kas ir ticis pārmaksāts, mainoties ienākuma nodoklim par autoratlīdzību no 25% uz 15%. Atcerieties — no 2008.gada iedzīvotāju ienākumu deklarāciju var aizpildīt par pēdējiem trim gadiem! ■

Agnese Kārse,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

AKKA/LAA lūdz paziņot, ja autors iegūst bezdarbnieka statusu

AKKKA/LAA pārstāvētie autori ir saskārušies ar problēmām bezdarbnieka statusa iegūšanā un saglabāšanā saistībā ar to, ka autoriem pēc bezdarbnieka statusa saņemšanas tiek izmaksāta autoratlīdzība. Šāda situācija veidojas, piemērojot likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un "Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma" nosacījumus.

Atbilstoši likumam "Par valsts sociālo apdrošināšanu" līdz brīdim, kamēr persona strādā un papildus saņem autoratlīdzību, tai ir tiesības neveikt sociālās iemaksas no saņemtās autoratlīdzības, savukārt brīdī, kad persona vairs nav darba ņēmējs, bet turpina saņemt autoratlīdzību, tai ir pienākums iegūt pašnodarbinātā statusu un no saņemtās autoratlīdzības veikt sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas atbilstoši pašnodarbinātajiem noteiktajai likmei un kārtībai. Iegūstot pašnodarbinātā statusu, autors savukārt automātiski zaudē tiesības pretendēt uz bezdarbnieka statusu un bezdarbnieka pabalstu.

Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10. panta 1. daļas 2. punkts nosaka: "Tiesības uz bezdarbnieka statusu (...) ir personai, kura nestrādā (nav uzskatāma par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu")." Likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 1. panta 3. punkta c) apakšpunkts savukārt paredz, ka "pašnodarbinātais ir persona, kura gūst ienākumu kā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), izņemot autortiesību mantinieku un citu autortiesību

Var veidoties situācija, ka autors atlīdzību par darbu izmantošanu decembrī saņem, piemēram, martā, un, ja attiecīgais autors februārī ir ieguvis bezdarbnieka statusu, šādas atlīdzības saņemšana var būt iemesls bezdarbnieka statusa zaudēšanai.

pārņēmēju". Tādējādi veidojas situācija, ka neatkarīgi no saņemamās autoratlīdzības apmēra autors, kurš nav darba ņēmējs, automātiski tiek uzskatīts par pašnodarbināto. Nosakot, vai konkrētā persona ir uzskatāma par pašnodarbināto noteiktā laika posmā, tiek ņemts vērā, vai autoratlīdzība tika izmaksāta attiecīgajā laika posmā, nevis par kādu izmantojuma veidu un kad šī atlīdzība tiek saņemta. Var veidoties situācija, ka autors atlīdzību par darbu izmantošanu decembrī saņem, piemēram, martā, un, ja attiecīgais autors februārī ir ieguvis bezdarbnieka statusu, šādas atlīdzības saņemšana var būt iemesls bezdarbnieka statusa zaudēšanai. Ņemot vērā, ka daļai autoru iespējams bezdarbnieka pabalsts darba zaudēšanas gadījumā būs lielāks nekā AKKA/LAA izmaksātā autoratlīdzība, turklāt no AKKA/LAA saņemamā autoratlīdzība var būt neregulāra, lūdzam autorus, kuri ieguvuši vai tuvākajā laikā vēlas iegūt bezdarbnieka statusu, informēt par to AKKA/LAA, lai iespējamā autoratlīdzības saņemšana neliegtu personai iespēju saņemt bezdarbnieka pabalstu. ■

Imants Belogrīvs,

AKKA/LAA Juridiskās nodaļas vadītājs

Lūdzam autorus paziņot par dzīves vietas vai uzvārda maiņu

Autorus, kuri mainījuši dzīves vietu, uzvārdu vai bankas kontu, lūdzam par to paziņot AKKA/LAA Dokumentācijas un sadales nodaļā Dacei Sproģei, piezvanot pa tālruni: 67506426, rakstot uz e-pastu vai uz AKKA/LAA biroju A.Čaka ielā 97, Rīga, LV-1011.

Lūdzam autorus arī paziņot savas e-pasta adreses, lai varam Jūs informēt par aktuālākajiem jaunumiem. Precīza un pareiza informācija uzlabos AKKA/LAA un autoru savstarpējo saziņu, kas nodrošinās, ka autori regulāri saņems visu AKKA/LAA sūtīto informāciju. ■

Caur mākslu par autortiesībām

Runāt par autortiesībām un cīnīties pret to pārkāpšanu var dažādi — arī ar mākslas palīdzību.

Pierādījums tam ir māksliniece Selga Lapiņa, kas organizēja izstādi "Šņore" ar klusas dinamikas akciju par Autortiesību aizsardzības tēmu.

Februārī Valkas pilsētas kultūras namā bija apskatāma mākslinieces S.Lapiņas, kura savus darbus veido, izmantojot dažādas auklas, virves, striķus, šņores un līdzīgus materiālus izstādē. Taču šoreiz tā nebija parasta izstādē, tās galvenais mērķis bija pievērst sabiedrības uzmanību autortiesībām. Kā novērojuši izstādes autore, ļoti bieži autortiesības pārkāpj tieši tie cilvēki, kuri ir cieši saistīti ar autoriem un autoru darbiem, piemēram, kolēģi, izstādes apmeklētāji vai žurnālisti. Nereti pārkāpums pat nav izdarīts tieši, bet gan tādēļ, ka daudziem šķiet, ka autortiesības nav nekā svarīgs un pārkāpums nerada nevienam nekādu kaitējumu. S.Lapiņu, kā jebkuru autoru, šis jautājums uztrauc, tādēļ māksliniece ir izvēlējusies ar savas izstādes starpniecību uzrunāt sabiedrību par autortiesību aizsardzību.

Selga Lapiņa bija parūpējusies, lai izstādes apmeklētāji, baudot mākslu, uzzinātu kaut ko jaunu par autortiesībām un pievērstu šim jautājumam uzmanību. Starp mākslas darbiem bija izvietotas izdrukas no mājas lapas www.autornet.lv, uz grīdas salīmēti tematiski uzraksti un apmeklētāji, baudot mākslu, cerams, domāja arī par autora tiesībām. ■

Agnese Kārse,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Selgas Lapiņas izstādē "Šņore" galvenā uzmanība veltīta autortiesību aizsardzībai

AKKA/LAA autoratlīdzības sadales

01.01.2008 — 31.12.2008

Mēnesis	Veids	Piezīme	Summa
Janvāris	Teātris		19 310.18
	Vizuālās mākslas		834.48
	Arzemuju org. mūz.		10 443.38
	Arzemuju org. dram.		979.15
	Izdevniecības		3 684.38
Arzemuju org. lit.		162.63	39 314.80
Kopā janvāris	Teātris		28 083.38
	Vizuālās mākslas		986.07
	Arzemuju org. mūz.		20 671.10
	Arzemuju org. viz.		3 079.79
	Arzemuju org. dram.		3 465.26
Kopā februāris	Arzemuju org. lit.		13 462.01
	Publiskais izpildījums mūz.	LR 2007.gada II pusgads	68 743.81
	Publiskais izpildījums mūz.	Publ. izp. 2007.gada II pusg.	159 900.70
	Teātris		33 148.31
	Vizuālās mākslas		576.25
Marts	Arzemuju org. dram.		1 580.74
	Izdevniecības		1 833.82
	Nepieprasīta autoratlīdzība	Nepieprasīta atlīdzība 2004.g.	14 479.86
	LTV rep. dram.		124.12
	Publiskais izpildījums hor.	Publ. izp. 2007.gada II pusg.	747.19
Kopā marts	Publiskais izpildījums hor.	Publ. izp. 2007.gada II pusg.	15 599.97
	Teātris		227 990.96
	Publiskais izpildījums mūz.	Publ. izp. 2007.gada II pusg.	3 773.27
	Latvijas Radio mūz.	Latv. radio 2007.gada II pusg.	60 771.60
	Teātris		30 033.93
Aprīlis	Vizuālās mākslas		1 785.66
	Izdevniecības		1 919.16
	Audioviz. publ. izpild.		7 686.86
	Regionālās TV		4 110.09
	Teātris		110 088.57
Kopā aprīlis	Teātris		22 826.91
	Vizuālās mākslas		3 833.38
	Audio viz. publ. izpild.		2 980.74
	Izdevniecības		1 926.21
	LTV hor.		567.64
Majis	LTV rep. dram.		344.96
	LTV lit.		392.02
	Nesēja atl. lit.		1 199.03
	Nesēja atl. dram.		12 905.10
	Publiskais izpildījums mūz.	Meh. mūz. 2007.g. (veikali un kaf.)	46 758.54
Kopā maijs	Teātris		64 754.93
	Vizuālās mākslas		19 339.98
	LTV viz.		303.17
	LTV hor.		801.50
	Audioviz. publ. izpild.		1 200.00
Jūnijs	Audioviz. meh.		395.36
	Arzemuju org. dram.		178.62
	Izdevniecības		927.53
	Nesēja atl. mūz.	Tuksāis nesējs 2007.gads	41 184.65
	Nesēja atl. lit.	Tuksāis nesējs 2007.gads	1 474.00
Kopā jūnijs	Nesēja atl. dram.	Tuksāis nesējs 2007.gads	5 179.91
	Nesēja atl. diva.	Tuksāis nesējs 2007.gads	30 085.69
	Nesēja atl. audioviz. publ.	Tuksāis nesējs 2007.gads	5 105.00
	Nesēja atl. audioviz. meh.	Tuksāis nesējs 2007.gads	1 034.04
	Nesēja atl. hor.	Tuksāis nesējs 2007.gads	173 399.47
Jūlijs	Teātris		28 840.47
	Meh. iera. NCB		36 336.47
	Vizuālās mākslas		714.57
	Izdevniecības		4 073.52
	LTV lit.		33.30
Kopā jūlijs	LTV dram.		2 499.29
	Kabeltel. viz.	Kabeltelevīzijas 2007.gads	1 855.92
	Kabeltel. audioviz.	Kabeltelevīzijas 2007.gads	1 219.86
	Depozītu procenti		203.10
	Nesēja atlīdzība dram.	Tuksāis nesējs 2007.gads	9 047.04
Kopā jūlijs	Arzemuju org. kabelli		181 309.61
	Teātris		266 208.97
	Vizuālās mākslas		9 869.22
	Arzemuju org. mūz.		3 324.17
	Izdevniecības		6 981.04
Kopā augusts	Arzemuju org. dram.		6 601.69
	Latvijas radio lit.	LR 2008.gada I pusg.	14 194.74
	Audioviz. publ. izpild.		827.86
	Audioviz. meh.		52.19
	LTV rep. dram.		192.06
Kopā augusts	Publiskais izpildījums mūz.	Publ. izp. 2008.gada I pusg.	42 042.97
	Latv. radio mūz.	LR 2007.gada II pusg.	146 566.40
	Teātris		61 308.38
	Vizuālās mākslas		2 288.59
	Izdevniecības		128.22
Septembris	Audio viz. publ. izpild.		4 090.82
	Regionālās radio	Regionālās radio 2007.gads	1 994.37
	Komerkradio	Komerkradio 2007.gads	1 181.54
	Publiskais izpildījums hor.	Publ. izp. 2007.gada II pusg.	12 559.23
	Depozītu procenti		14 457.02
Kopā septembris	Kabeltel. lit.		862.98
	Kabeltel. dram.		1 025.51
	Kabeltel. hor.		11 502.17
	Interneti		5 199.88
	Arzemuju organ.		9 929.87
Kopā septembris	Arzemuju organ.		400 624.51
	Publiskais izpildījums mūz.		689 019.48
	Publiskais izpildījums lit.	Publ. izp. 2008.gada I pusg.	17 446.36
	Publiskais izpildījums mūz.	Publ. izp. 2008.gada I pusg.	6 657.26
	Publiskais izpildījums hor.	Publ. izp. 2008.gada I pusg.	295.36
Oktobris	Meh. ier. NCB	NCB 2008.gada III.cet.	14 842.45
	Teātris		11 140.74
	Arzemuju org. mūz.		1 022.12
	Arzemuju org. dram.		945.33
	Vizuālās mākslas		5 156.33
Kopā oktobris	Izdevniecības		2 445.06
	Audioviz. publ. izpild.		12 537.87
	Audioviz. meh.		292.98
	Regionālās TV	Regionālās TV 2007.gads	799.68
	Tuksāis nesējs mūz.	Tuksāis nesējs 2007.gads	30 276.70
Kopā novembris	Tuksāis nesējs lit.		12 644.24
	Komerkradio		1 375.80
	LTV hor.		105.86
	LTV lit.		86.76
	Publiskais izpildījums mūz.	Meh. mūz. 2007.g. (veikali un kaf.)	118 069.90
Kopā novembris	Teātris		59 240.59
	Vizuālās mākslas		6 479.71
	LTV mūz.	LTV 2007.gads	1 775.86
	Arzemuju org. dram.		56 744.77
	Izdevniecības		329.13
Kopā decembris	Reg. radio		2 049.58
	Komerkradio		3 845.05
	Komerkradio		34 569.26
	Publiskais izpildījums mūz.	Meh. mūz. 2007.g. (veikali un kaf.)	165 033.95
	Publiskais izpildījums mūz.	Meh. mūz. 2007.g. (veikali un kaf.)	89 098.39
Kopā decembris	Publiskais izpildījums mūz.	NCB 2008.gada VI kv.	48 701.40
	Teātris		17 871.90
	Vizuālās mākslas		20 206.99
	Audioviz. publ. izpild.		1 392.82
	Arzemuju org. dram.		779.37
Kopā decembris	Reg. radio		1 075.99
	Reg. TV		2 255.12
	Komerkradio		7 930.72
	Komerkradio		2 120.06
	Komerkradio		3 423.60
Kopā decembris	Komerkradio		68 906.30
	Nesēja atl. mūz.	Tuksāis nesējs 2007.gads	31 633.45
	Kabeltelevīzijas		21 320.20
	Depozītu procenti	Depozītu procenti 2008.gads	190 000.00
	LTV rep. dram.		57.14
Kopā decembris	Interneti		3 186.04
	Publ. patapin.		370 771.10
	Arzemuju organizācijām		572 793.87
	Kopā:		1 459 633.46
	Kopā:		3 387 304.69

Meklējam autorus un autoru mantiniekus!

Autori un autoru mantinieki, atsaucieties! Turpinām meklēt tos autorus un autoru mantiniekus, kuriem AKKA/LAA savākusi atlīdzību, bet kuri nav pieteikušies, lai saņemtu sev pienākošos naudu. Autorus vai autoru mantiniekus, kuru vārdi vai pseidonīmi ir atrodami šajā sarakstā, lūdzam ierasties (līdzīgi ņemot personu apliecinošus dokumentus) AKKA/LAA pēc atlīdzības. Ja Jūs šajā sarakstā pamanāt kāda sev pazīstama cilvēka vārdu, lūdzam informēt viņu vai viņa mantiniekus, par saņemamo atlīdzību!

Aigars	Pēteris	Lūsis	Arnolds
Aizkalns	Jānis	Māliņš	U.
Āriņš	Leonids	Markševics	Kaspars
Armands	Pāvels	Matvejāns	Antons
Ašmanis	Ainars	Miščenko	A.
Balčus	Armīns	Miščenko	A.
Bahtiks	Viktors	Nagornijs	Semjons
Buķis	Edvīns	Nažinskis	Gunārs
Cimmermanis	Artūrs	Pempers	Allens
Čirksts	Valdis	Petersons	O.
Čirulis	Arturs	Poišs	Toms
Dambis	Mārtiņš	Reinicāne	Veronika
Eglītis	Edgars	Ritums	R.
Feils	Zigurds	Rocmanis	J.
Filka	Alberts	Roķe	V.
Flame		Rudāne	Dināra
Gaide	Ivars	Rudņevs	Oļegs
Gaigalnieks	Elmārs	Ružs	B.
Garkulis	Ēriks	Sadovskis	Peteris
Gertners	E.	Siliņš	Herberts
Gorskis	G.	Silis	Ivars
Grabovskis	Gerds	Silis	Jānis
Grāvere	Inese	Skride	Arijs
Grinbergs	Anrijs	Smiltiņe	Līva
Grotuss	Hugo	Sprincis	Guntars
Iltners	Edgars	Sudrabkalns	Jānis
Indzis	Mārcis	Sutugovs	Aivis
Irbe	Ārija	Svāruve	Māra
Jansons	Elvis	Svempis	Leo
Jansons	Čirts	Tauns	Linards
Jekabsons	Uģis	Ulmi(Ulmi)	J.
Kalnroze	Valdis	Urtāne	R.
Kanovičs	Grigorijs	Vaišļa	Jānis
Krūmiņa	Aija	Vanaga	I.
Kupriša (Kupriša)	Anita	Vasiljeva	Anete
Laizāns	Modris	Vitoliņš	Andris
Lazda	Zinaida	Voitjuka	Marina
Leimane	Ilze	Zariņš	Voldemārs
Liedags	G	Zeberīns	Indriķis
Liepa	Reinis	Zelča	Vita
Liepiņš	Edgars	Zemels	Genādijs
Lodziņš	Lotars	Zviguļis	Mārtiņš

